

ABONAMENTUL

pe an . 28 Cor.
pe jum. . 14 "
pe lună . 2.40 "

Prețul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

Preț pentru oraș și
comitat 50%.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare ză
90 fileri.
Manuscripte nu se înape-
tează.

Ororile războaielor.

Luptele cari s'au dat până acum între armata italiană și trupele turcești și arabe pe coasta de miazănoapte a Africei, au fost ajuns ca să ridice valuri adânci de revoltă și indignare în opinia publică europeană. Ingrozitoarele măceluri, șirul neîntrerupt de execuții în masse, stingerea atâtea mii de vieți pe câmpul de luptă, ridică tot mai mult glasuri de protestare.

Ori în ce parte a lumii s'ar purta azi război, e urmărită de întreaga societate omenescă cu interes care nu se poate asemăna cu acela pe care l' purtăm ori cărei activități omenesci. Mijloacele prin cari se purta azi sbura știrile de pe câmpul de luptă sunt atât de perfecționate încât a doua, a treia zi știm până și amănuntele, știm cuvintele ce le-a spus cutare soldat când a fost fulgerat de glonțul dușman. Și ori și ori ar fi fost simpatiile cari le-am nutrit pentru declararea războiului, pentru vr'una din părțile beligerante, îndată ce începe vărsarea de sânge, îndată ce se întrezărește obrazul bestiei în om, simpatiile cad neputincioase, și revolta față de ororile războaielor crește mereu.

În conștiința societății de azi se clarifică și se întărește tot mai mult convingerea că nici un om n'are dreptul să ridice viața altuia. Taina vieții și morții agită azi o măsură cu mult mai adâncă sufletele oamenilor, dreptul la viață al fiecăruia apare tot mai mult mai suveran, decât ca să nu-i tulburăm în proporții mari, ororile războaielor.

Pe măsură ce oamenii devin mai intelectuali, îi îngrozește tot mai mult ceea ce duc la îndeplinire simțemintele cele mai joșnice ale omului. Și dacă ne-am închipui că peste câțiva ani știința ar progresa în măsura, ca știrile de pe câmpul de luptă să nu le mai cetim, ci acestea să se desfășoare a doua, a treia zi sub ochii oamenilor din orice colț de lume, atunci un război ar fi cu neputință, pentru că omenimea întreagă ar izbucni într'o revoluție îngrozitoare.

Pe lângă extrema sensibilitate a sufletului modern, războiul e detestat astăzi și din cauza enormelor sume de bani, ce înghite. Când marile pături ale societății omenesci gem azi în toate țările sub povara grelele condiții de trai, când birurile cresc, alături cu scumpetea din an în an, din lună în lună aproape, cheltuielile gigantice în cari se îngroapă o țară ca să poată purta un război, înfrigurează pe zeci de ani populația aceleia. Crescând simțul demnității omenesci, și cel din urmă muncitor are azi convingerea, că menirea lui nu-i aceea de a robi viața întreagă statului, ci, din cât poate să-și facă traiul pe pământ mai suportabil. Acest ajutor îl pretinde chiar din partea statului.

Dar în această ordine de idei și simțeminte nu ajungem oare să ne contrazicem? Nu slăvim noi oare războaiile trecutului, nu înconjurăm fiecare popor, cu aureolă de sfinți, pe marii voevozi ai luptelor de odată? Nu-i admirăm și nu le învățăm pe de rost, viața? Nu ne cutremurăm simțind duioșia versurilor poetului:

„Tot fulgeră de dincolo de moarte
„Insângerata spad'a lui Mihai?

Îndată ce vom face constatarea că războaiile de odată, în imensa lor majoritate, se purtau pentru „limbă, lege și moșie”, iar că cele din timpurile noastre se încheie pentru mărirea de teritor în cutare colț din Africa, Asia, America, ori sunt pornite chiar numai de o utopie, vom înțelege că nu-i nici o contrazicere.

Până când un popor își „apără sărăcia și nevoile și neamul” războaiile purtate de el vor avea toată simpatia și recunoștința noastră, a strănepoților. Pentru că înțelegerea țării părintești, limba și credința, constituie la toate popoarele cele mai sfinte drepturi, condițiile necesare ca un popor să poată trăi viața lui națională, să se poată dezvolta, și să-și poată da concursul său la înaintarea culturii universale, — cea mai înaltă țintă a omului. Noi știm că fără luptele strămoșilor azi n'am fi, pentru că ori țara, ori limba, ori legea ne-am fi pierdut-o. Și pentru aceea suntem departe de unii umanitariști de comun de origine străină, cari fac din apărătorii celor trei drepturi, bărbați sălbatici, setoși de sânge.

În tot cazul pentru civilizarea neamului omenesc ar fi fost o neînchipuită binefacere, dacă popoarele s'ar fi putut dezvolta și consolida, și fără acele măsuri de sânge, din trecut. Dar știm cu toții că nu s'a putut. Și simțim chiar astăzi, că de câte ori drepturile de viață ale unui popor vor fi atacate la el acasă, totdeauna, popoare ori cât de

Ceal cea mai scurtă spre divorț.

— Copie de pe natură. —

De I. Agârbiceanu.

SCENA ÎNTĂI.

(O cameră drăguț mobilată. Cele dintâi zile de căsătorie ale unei părechi tinere. Cornel și Livia, în jurul mesei de după prânz, șed pe divanul de catifea, și vorbesc încet, aruncându-și priviri de dragoste).

Cornel (îmbrățișându-și ușor nevasta). În dragă Livia, suntem în cuibul nostru! Nici eu n'am crezut să fie atât de frumoasă viața. Totdeauna am zis că poveștile cu Făt-frumos și Prințesa Cosinzeana sunt prea frumoase, dar răsună pentru vecie povești. Acum însă, iată, mi-se pare că locuința noastră e palatul fermecat, că eu sunt Făt-frumos și tu Ileana Cosinzeana.

Livia (sorbindu-l din ochi). Dragă Cornel, tu ai fantazie prea bogată. Da, tu te asemeni cu Făt-frumos, însă cât mă privește pe mine, te văd și eu deschizi mai bine ochii.

Cornel (deschizându-și marii ochii). Te asemeni Livia, și te asigur că te văd mai frumoasă.

Livia (astupându-i cu mâna albă ochii). Nebunule! Vrei să mă sperii, tu știi că sunt frumoașă. Și când ai venit într'o seară la noi și ai stat încet în geamul dinspre curte? Eram numai eu bunică și am sărit îndată de am încuiat

Cornel. Da, și pe urmă a trebuit să aștept până ce domnișoara și-a ascuns hârtia, penița și

Livia (repede). Nu-i adevărat. N'am ascuns nimic. Dar mă temeam...

Cornel (întrerupându-o). Ți-era frică să nu te aflu scriindu-mi epistole. Ai făcut rău, dragă Livia. Nu-ți poți închipui cât doream să te văd odată plecată ușor, grațios, deasupra hârtiei pe care se înșirau literile tale mărunte. De câte ori îți ceteam scrisorile cercam să mi-te închipui.

Livia (cu vioiciune). Și mă vedeai? Cum mă vedeai?

Cornel (cu duioșie). Da te vedeam, cu fruntea senină, cu obrații palizi, cu ochii visători. Atât de dragă, atât de dulce îmi erai atunci, încât rămâneam visând ceasuri întregi. Scrisorile tale erau totdeauna foarte frumoase, adevărate poeme în proză. Parfumul lor mă urmărea zile întregi. Dar chipul ce mi răsărea cetindu-le era neasemănat mai frumos. Și l' simțeam de multe ori atât de aproape încât mă temeam să nu te vadă prietenii.

Livia (punându-și mâna pe gură). Vai, nebunule, tu spui celea mai neuzitate imposibilități. Dar e drept că pentru mine singurele clipe fericite, în absența ta, erau când îți scriam. Cornel, dragă, spune-mi sincer nu-ți scriam prea des?

Cornel (mirat). Prea des? Desigur întrebarea asta e o glumă. Prea des, când eu așteptam ca ziua Paștilor fiecare epistolă a ta, când nu dădeam crezământ factorului postal, ci alergam la postă, de câteori nu-mi aducea ceva dela tine. Nu Livia, pentru asta trebuie să te mustru acum. N'ai fost darnică de loc. Eu aveam un prieten care 'n fiecare zi primea o recomandată dela logodnica lui, și el, asemenea îi scria în fiecare zi.

Livia (uimită). În fiecare zi?

Cornel (cu putere). Da, Livio. Dragostea adevărată, adâncă nu iartă ca două suflete să rămână nici o clipă departe deolaltă. Așa-l iubea logodnica.

Livia (cu o umbră de tristețe în glas și în privire). Dar atunci nu-s numai eu vinovată, Cornel, tu nu mi-ai scris mai des.

Eu să nu cred că dragostea ta-i adevărată și adâncă?

Cornel (încurecat puțin). Dragostea mea? Dragostea mea e o flacăra vecinică. S'a aprins la cea dintâi privire și vor stânga-o bulgării de pământ când îmi vor astupa sicriul. Iubirea mea e cea dintâi și cea din urmă. Nu știu să-ți fi scris rar. Dar' de-i așa, un singur motiv este: Nu-mi era ușor să-ți scriu. Tu erai, în gândurile mele la o înălțime atât de mare, încât numai cu mare greutate puteam să mă apropiu de tine.

Livia (pe gânduri). Eu știam că tinerii după căsătorie nu mai sunt atât de darnici în complimente, dar tu, Cornel, văd că-i dai de minciună. Bine, te cred. Dar să-mi spui programul pe ziua de azi e stabilit?

Cornel (vesel). Nu mai voi să știu de nici un program. Eu vreau să mă bucur de libertate deplină. Birou, prieteni, casină, am să uit și să disprețuesc lumea întreagă, afară de tine dragă Livia. Am vorbit destul altora, străinilor, acum vreau să-ți rămân rob singur ție. După ce am gustat ani îndelungați robie amară și grea, acum vreau să gust una ușoară și dulce (o îmbrățișază).

Livia (cu ochii umezi). Bagă de seamă, Cornel, să nu-ți pară prea ușoară robia asta de acum.

culte, vor ridica arma, și aceasta luptă va avea aprobarea tuturor.

E o depărtare nemărginită între soldatul rus care la poruncă mai înaltă, trece o jumătate de lume să moară în Mangiuria, sau cel italian de azi care trece marea și cade străpuns pe coasta Africii de iataganul turcului, de sabia arabului, și, de pildă, între polonul care ar prinde arma, ca într-o revoluție, să-și câștige independența țării. Cei dintâi, dacă n'ar fi fost porunca preainaltă, și-ar fi văzut de petecul de moșie de acasă, de neveste și copii, s'ar fi închinat în bisericile din satul lor, și ar fi cântat cântecele lor, și nici odată n'ar fi visat la cuceriri străine, la țeri de cari nici nu auziseră. Pentru că omul care se bucură de libertate, în orice condiții ar trăi, în sate sau orașe, nu visează sânge.

Dar Polonul și-ar aprinde propria lui țară, neîndemnat decât de sufletul său îngenunchiat, care-i setos de soarele libertății și a vieții naționale, pe care nici o putere pe lume n'a avut dreptul să îl răpească. Și-ar aprinde țara nu ca s'o ardă și s'o nenorocească, ci s'o curețe de toți spinii străinii cari s'au prăsit pe pământul lor.

Și pe când soldatul rus sau italian, chiar în cazul unei învingeri, reîntors la vatra lui, nu va cunoaște nici o schimbare spre bine în viața lui din noua cucerire, soldatul polon va fi creat din nou o țară și un popor, care poate să contribuie de-aici încolo la progresul civilizațiunei omenești.

Cei cari pun sub aceiaș pălărie generalii de azi cari pornesc spre cuceriri străine, cu eroii naționali cari au apărut „sărăcia și nevoile și neamul” sunt cu totul lipsiți de sentimentul național, sau cel puțin și-l ascund, ca să poată lovi în bărbații providențiali ai popoarelor, neatingându-se bine înțeles, de eroii neamului lui Israel.

Societatea omenească, din toate timpurile, a slăvit pe acei eroi naționali. Dar cine va putea spune că drumul de cucerire al lui Napoleon a mai fost simpatizat de societate, de popoare? Îndată ce a trecut

frontierele Franței, îndată ce s'a apucat de cuceriri străine, popoarele se întorceau cu groază dinaintea lui. Și când ajunse în Rusia se lipise de el porecla de „dușmanul omenimei”.

Ororile războiului, chiar presupunându-l deslănțuit pentru a apăra „limba, legea și moșia”, vor fi mari. Dar fiind cu mult mai îngrozitoare suferințele sufletești ale poporului care l-a pornit, durerile trupești vor fi ertate și suferite mai ușor.

Războiul acesta îl înțeleg și azi popoarele și îl vor aproba până când deplina libertate, de conștiință și națională, nu va stăpâni pretutindenea. Dar alt război, cu alte intenții, pornit din alte gânduri, lumea începe să-l deteste tot mai mult. Pentru că o viață omenească e cea mai înaltă înflorire a vieții cunoscute pe pământ, și numai atunci se poate admite uciderea trupului, când acela e singurul mijloc ca să învieze sufletul unui popor.

Meghiarizarea numirilor de localități.

În tendința lor de a desnaționaliza popoarele nemaghiare din țară, guvernele ungurești au început să maghiarizeze și numirile comunelor, înlocuind frumoasele numiri istorice cu nouă numiri de multeori pocite.

Astfel comunei *Liebling* din comitatul Timișului, care primise acest nume dela împăratul Iosif II. i-s'a dat noua numire de *Kedvenez*. Locuitorii comunei s'au adresat însă Maj. Sale cerind să i-se redea comunei lor numirea veche. Adresa aceasta pare că a avut efect, căci zilele trecute ministerul de interne a adus la cunoștința autorităților comitatense că nu aprobă maghiarizarea numelui *Liebling*, care și pe viitor are să poarte vechea sa numire istorică.

Ministrul de interne n'a aprobat nici maghiarizarea comunei sârbești *Carlora* și a comunelor românești *Valeapăi* și *Garoșdia*, schimbate (aceste două din urmă) în *Pogányospatak* și *Krassikövesd*.

Eu numai așa înțeleg dragostea noastră ca să te știu al meu pentru totdeauna. Spune-mi Cornel, nici odată nu te-a ținut în lanțurile acestei robii altă femeie? Dar spune-mi.

Cornel (cu căldură). Ți-am spus de atâtea ori, dragă Livio. Dar se pare că voi femeile voți să auziți unele declarații în fiecare zi. Ei bine, Livio, tu ești cea dintâi femeie care m'a putut subjuga.

Livia. Și voi rămânea singura?

Cornel. Da, Livio, pentru totdeauna. Ști poezia lui Coșbuc „Numai una”. Așa și eu, decât să mă desbar de tine, mai bine aprind... toată lumea.

Livia (rîzând). Asta n'o vei face. Pân' aici nu voese să ajungi. Iată, dragă Cornel, va fi de lipsă să ne gândim și la alte mărunțisuri în viață. Iată, de pildă, bucatăreasa care mi-ai adus-o astăzi e foarte mărginită. Trebuie să-i spun orice lucru de zece ori ca să mă înțeleagă. Pe urmă nici asta nu folosește nimic. Toate le face pe dos. Apoi e și prea... cum să-ți spun, pare-că ai adus-o dela pensie. Va trebui nesmintit să ne aflăm alta. Pe la familiile de aici am văzut în serviciu bucatărese cu mult mai cuminiți și mai draguțe.

Cornel. Dar, iubito, eu ți-am spus că de acum disprețuiesc toată lumea. Ce ne pasă nouă cum e la alte familii? Acele au trecut de mult peste adevărata fericire casnică, și-și află o bucurie a vieții în lux, în mănăcări, în ospățarea prietenilor. În ei fusși nu-și mai află nici o mulțumire. Pe noi însă ne copleșește atât de mult fericirea ce ne înmădează sufletele, încât niciun neputem gândi la o chestie așa de ordinară, cum e de pildă a servitoarelor.

Livia (puțin iritată). Să nu crezi, Cornel. La noi acasă din cauza servitoarelor au fost multe neplăceri. Și, trebuie să-ți spun, eu mă îngrozesc de tot ce poate tulbura fericirea noastră.

Cornel. Nimeni nu va tulbura-o dragă Livio. Iată sunt gata să caut altă bucatăreasă.

Livia (îmbrățișându-l). Cât ești de bun Cornel! Cât trebuie să mulțămese lui Dumnezeu că mi-te-a seos în cale. Cu tine într-o casă, într'adevăr, că nu voi avea nici odată neplăceri. Spune-mi ce crezi: am făcut impresie bună în familie unde am fost în vizită?

Cornel (cu căldură). Dragă Livio, nu-mi vine să cred. Ne invidiază toată lumea. Când te văd pe tine atât de frumoasă, atât de elegantă, doamnele și domnișoarele tremură de invidie, și când bărbații mă văd pe mine așa de fericit își simt greutatea nenorocirii lor mai tare. Apoi nici nu avem stătea familii în oraș, a căror părere să cântărească ceva. Da, Livio, avem o societate destul de săracă. Să sperăm că vei îmbogăți-o tu, că vei fi decornul acestei societăți.

Livia (rușinată). Vai, Cornel, cum poți vorbi așa! Doamna Păscu, Munteasca, doamna Voicu de pildă, toate sunt mai mult decât mine. Și mai frumoase și mai umblate în societate. Eu, vai, știu atât de puțin.

Cornel (cu convingere). Ți spun că ești de-asupra tuturor. Eu mă înșel în părerile mele. Doamna Păscu? O flecărară, cu surâsuri pe cari vrea să le îndulcească. Munteasca? O închipuită care crede că ochii ei negri sunt cei mai frumoși în lume. Voiculca? E prea superbă și n'are decât un singur motiv: poziția bărbatului.

Bătăie în Reichsrathul austriac. În ședința ieri a Reichsrathului din Viena s'a terminat discuția în prima cetire a proiectului de buget. Otorul opoziției, social-democratul Nemes, luând cuvântul a atacat politica externă ce-o face ministerul nostru de externe, îngăduind politica de jaf a Italiei în Tripolitania.

La sfârșitul ședinței s'a născut o bătaie stranie între doi deputați germani radicali. Malik l-a numit pe Humer — comediant. Acesta s'a repezit la Malik, dar a fost așteptat cu lovitura biceușcă. Malik l-a lovit de două ori în față, nîndul grav.

Humer a declarat că-și va depune mandatul.

*

Politica partidelor din România. Din București ni-se scrie: Mercuri 26 a. e., comitetul executiv al partidului conservator-democrat s'a întrunit acasă la dl Take Ionescu, șeful partidului. Cu această ocazie comitetul executiv a redactat următorul comunicat:

„Comitetul executiv al partidului conservator-democrat s'a întrunit ieri de două ori la dl Take Ionescu.

În urma explicațiilor date și a discuțiilor urmate, s'a luat act de imposibilitatea de a ajunge la o concurență între partidul conservator-democrat și guvernul actual.

S'a hotărît reînceperea campaniei în contra actualului guvern și s'a lăsat șefului partidului sarcina de a fixa modalitățile campaniei.

S'a mai hotărît ca chestia revizuirii Constituției, care formează unul din punctele principale ale programului partidului conservator-democrat să fie și mai mult pusă în evidență în cursul noii campanii”.

*

Confederația balcanică. Ziarul quasi-oficial „Mir” din Sofia publică la loc de frunte un articol în care se ocupă cu ideea unei confederații balcanice, idee adusă din nou în discuție de presă turcească.

Ziarul Bulgar spune că este caracteristică și chiar Turcii fac propagandă pentru această idee și chiar într-o vreme când duc războiul cu Italia. Turcia ar trebui să dea mai nainte dovada de sinceritate și să introducă reforme radicale în țară, căci altminteri situația în Balcani va fi mâna veșnic tulbură.

Bulgaria cere autonomia Macedoniei, căl vreme Sârbii, Grecii și Românilor sunt împotriva autonomiei, ceea ce întârzie realizarea acestei confederații.

*

Și în urmă a fi director executiv la o bancă o așa de strălucită poziție? Nu, Livia, toate acestea mueri, și celealalte, nu sunt vrednice să-ți atingă degetul tău cel mic. Ști poezia lui Eminescu „Dar' ori cât sunt ele de sus ca tine m-a, ca tine sus” și iarăși

„Căci tu însemnezi meren
Viața sufletului meu
Mai dulce decât orice stea
Iubita mea, Iubita mea!

(Ei se îmbrățișează, se sărută, apoi rămân tăcuți, mână în mână, cu ochii visători).

Livia (cu dușosie). Crezi într'adevăr Cornel că n'au să-mi descopere seăderi? Că n'au să mă disprețuiescă? M-aș simți nenorocită pentru totdeauna să văd o singură privire de dispreț, cea mai simplă trecere cu vederea din partea oror femei. Ah! simțesc că-s prea ambițioasă.

Cornel (mângâindu-i mâna albă). Ești ambițioasă pentru că ești convinsă de superioritatea ta. Așa-i Livio, cine nu-și simte valoarea lui disprețuită, nu-i ambițios. În privința asta dă-mi voie să simt că și tine. Dar, trebuie să-ți spun, că până acum n'am fost disprețuit de nimeni. Din potrivă am fost foarte binevăzut ori în ce societate.

Livia (privind oricui din părete). Vai, Cornel, cum trece de repede timpul. Iată ceasul când trebuie să mergi la birou. Astăzi ai putut să lipsești, nu-i așa?

Cornel. Nici prin minte nu-mi trece să lipșesc. Azi vom face o plimbare prin parcul orașului. Găsește-te Livia. (El iese).

Iarși noi — calul de bătaie. Suntem obișnuiți ca în țara aceasta toți neajutoratii să-și afișeze drept titlu la munificența guvernului minciuna obraznică a favorizării noastre din partea statului. Am ajuns să nu ne mai revoltăm în fața acestei minciuni, ci să ne mărginim a o sfida cu cel mai adânc dispreț. Trimitem deci disprețul nostru și preoților evanghelici, cari prin glasul președintelui asociației lor, cu ocazia congresului anual ce au ținut ieri în Budapesta, au afișat iarși această minciună inbecilă. Vorbind despre situația materială umilă a preoților evanghelici, eminentul orator, cu numele Iosif V e r e s, a spus anume: „Bisericele protestante, de patru sute de ani încoace, din impozitele lor stoarse cu atâta greutate, au săvârșit o activitate, a cărei fructe le-a savurat numai și numai națiunea și statul... Și cu toate acestea, statul, prevede cu o deplină munificență pe valachi și sârbi, arătând în același timp o inimă mașteră tocmai celor, cari, veacuri de-a rândul, au apărut cu viața lor idealurile naționale”.

Admitem că situația materială a preoțimei protestante ungurești e vrednică de o atenție mai mare din partea guvernului. Avem cel mai adânc dispreț însă pentru minciuna „umnificenței” ce ar arăta guvernul ungar bisericilor române. Au apărut și poporul românesc, veacuri de-a rândul, cu jertfe de mii și mii de vieți, nu „idealurile naționale” ale unui singur popor al țării, ci idealurile cu mult superioare, ale siguranței și fericirii tuturor popoarelor din țară, idealurile, deci cele mai scumpe ale statului însuși. Bisericile românești sunt totuși pariile statului, în vreme ce bisericile protestante dacă nu-i sunt fice răsfățate, se bucură în comparație cu bisericile noastre, de sprijin și daruri cu mult mai însemnate, cu toate că cerotese aproape patru milioane de cetățeni, ci abia două milioane și jumătate. Primesc, adevărat, bisericile protestante, și ele numai o fărîmătură din visteria țării, o fărîmătură totuși cu mult mai considerabilă decât a noastră. De situația materială, cu mult mai avantajoasă a credincioșilor acestor biserici să mai vorbim apoi? Cinismul e îndejuns de izbitor și fără să mai încercăm acest lucru.

Și de ce nu aduc preoții evanghelici în spri-

jinul lor slăbiciunea pe care o manifestă guvernul față de biserică izraelită, cărei i-a pus în perspectivă, chiar în zilele aceste, nu numai o autonomie deplină, ci și un ajutor neasemănat mai considerabil decât cel al bisericilor românești, cu toate că această biserică n'are decât abea un milion de credincioși, — adevărat, că mai vajnici „patrioți” chiar decât faimoșii măcelari din Dobrtin.

Minciuna ce s'a spus ieri la congresul bisericeii evanghelice constituie o respingătoare lașitate, o dovadă a nivelului moral scăzut ce întimpinăm azi în sânul bisericilor ungurești și nu poate provoca decât disprețul nostru.

Ședința Camerei. După deschiderea ședinței, președintele Návay anunță că opoziția a retras cererile de votare nominală. (Aplauze).

Se intră în discuția reformelor militare.

Primul orator, Kovács Gyula (partidul micilor proprietari), combate proiectele. Dându-i-se voie să vorbiască și despre reforma electorală, se declară aderent al votării secrete.

Lovászy Márton (justhist) combate proiectele.

La sfârșitul ședinței au fost interpelări.

Audiența ministrului președinte. Din Viena se telegrafiază: Ministrul-președinte ungar, contele Khuen-Héderváry, a fost primit la ora unu în audiență de căra Maj. Sa.

Audiența a avut loc în castelul dela Schönbrunn. Contele Khuen a raportat Maj. Sale despre armistițiul încheiat cu opoziția.

Înainte de audiență, contele Khuen a avut o întrevvedere cu ministrul de externe, Achrenthal. După amiază, Contele Khuen a plecat la moșia sa dela Croația, de unde se va întoarce luni la Budapesta.

O nouă ispravă a jandarmilor noștri. Cetim în „Progresul” din Oravița: Sergent-majorul și încă un jandarm din Racașdia, făcând Duminecă patrulă în satul Ciuchici (lângă Oravița), se abat în amurgul serii la o nuntă țărănească, și după ce ordonează să se împrăștie lumea dela joc, un flăcău zice-se că ar fi insultat cu vorba pe sergent. Jandarmii se pun apoi la masă și beau și mănâncă, iar după ce încep a căra „cinstele” nuntașilor la casa comunală, se duc amândoi la flăcău acasă, îl iau și-l duc la primărie. Acolo se pune strajameșterul cu o bătă pe el și după ce îl omoară,

ca nu cumva să rămână cu zile, îi toarnă mortului petrol pe piept și pe subsuori și-i dă foc. Dimineața scapă amândoi jandarmii de furia poporului la casa notarului, de unde sosind alți jandarmi din Iam, împreună cu sublocotenentul din Oravița, au fost dezarmați și sub seară transportați la Seghedin, unde își așteaptă pedeapsa. Dumnezeu, câtă decădere, câtă sălbătăcie!

Cine vorbește în numele neamului?

— O convorbire instructivă. —

Am cetit în numărul 231 al „Românului” vorbirea avocatului Dr. A. Nyilván din Șomcuta-mare ținută la Seini împotriva noilor îndemnuri răsărite în politica noastră prin glasul ziarului „Tribuna”. Am mistuit cu mare greutate proza barbară a fruntașului din Sătmar, pe care am fericirea să-l cunosc, și în vremea asta, fără să vreau, mi-a răsărit în minte figura lui ungurească, gesturile lui străine, mi-a răsunat în urechi stridentul dialect al lui, prin care are aerul că-și bate joc de „jargonul de pe Bretter-ul Sibiului”. Părea că aud cum îi ies vorbele românești buluc pe gură, silindu-se să părăsească o lume străină și dușmană lor. În aceiaș vreme mi-am adus însă aminte și de o convorbire pe care am avut-o cu el în iarna aceasta, într-o cafenea din Budapesta, în marea „norilor ești (!) din fumul țigaretelor egiptene”. Eram eu și un prieten al meu, doi tineri oțeliți „fără diplome”, cum s'ar zice la vorbirea din Seini, când s'a așezat la masa noastră domnul fruntaș Nyilván. Ce era să facem? Am discutat. Am discutat multe și de toate: despre chestiunea educației fetelor noastre și între altele — se putea să nu discutăm? — despre discuțiile din ziarele noastre. Incontestabil că d. Nyilván detesta grozav întreaga mișcare dela „Tribuna”, caracteriza după puterile sale, cu vorbe din jargonul sătmărean prea puțin cunoscut nouă, pe anumiți scriitori

Livia (singură). Mă iubește! Dragul meu Cornel, cât am să te fac de fericit. Toate calitățile mele le voi întrebuința de aici încolo pentru ca viața ta să fie în vece un vis de fericire. Pe mine nu mă voi vedea, decât c'un singur gând: să-ți plac ție. (Gătindu-se). Nu-i ocupație mai plăcută decât să te îmbraci frumos, cu gust, spre încântarea bărbatului tău. Nici n'ar avea altfel hainele preț. Și el, draguțel, nu m'ar părăsi nici pe-o clipă. Ah! cum aș vrea să fiu avută, să am sute de mii, să-l eliberez pentru totdeauna de slujbă. El se lipsește de toate distracțiile ce și-le-a permis până acum. Da, se spune că-i schimbă pe mulți oameni căsătoria. Însă eu cred că nu ori ce căsătorie. Ci numai dacă-i încheiată din dragoste adevărată. Iată, Cornel al meu n'a întrebat de zestre, de nimic. M'a iubit pe mine, și m'a luat. Câte fete bogate nu m'au invidiat pentru asta. Chiar mama îmi spunea: bagă de seamă fata mea, să nu te înșeli. Lui poate o să-i pară rău odată pentru că te-a luat săracă. Sărmana mamă! Ea nu l'a cunoscut pe Cornel, nu știe ce inimă de aur are omul acesta. Se gândește el vre-odată la bani, la viață? El e cu totul robul meu, al dragostei

mele. Mă simt numai prea neînsomnată în fața lui. El ar fi trebuit să se însoare cu o princesă. Frumos, cult, elegant, de-o bunătate de inimă neîntrecută, cum voi putea eu să mă asemăn lui? (Se privește satisfăcută în cristallul oglinzii). Mă voi sili să-l fac fericit. Poate are ceva dreptate dragul meu Cornel. Voi fi și eu cât de cât frumoasă. (Își sucește cu eleganță încă odată silueta în oglindă și iese).

SCENA II.

(Aceeaș cameră. Se înscrează. Livia singură, servitoarea mai pe urmă Cornel. Scena se petrece la câteva săptămâni după cununie.)

Livia (întorcându-se dela fereastră. Cu tristețe). Nu mai vine! A trecut o jumătate de veac de când a sunat cinci, sfârșitul orelor de birou, și nu mai vine. Drumul până aici îl face în șapte minute, și nu mai vine. Ah! Dumnezeu, să i-se fi întâmplat o nenorocire? Dar trebuia să mă vestească cineva. Va fi fost reținut la birou mai mult decât de obicei? Mi-ar fi spus când s'a dus, Cornel e așa de prevenitor. (Se apropie iar

de fereastră). Trece căruța poștii. De câte ori durăia pe dinaintea ferestrelor noastre, Cornel pân' acum era totdeauna acasă. Doamne! Cu siguranță i-s'a întâmplat vre-o nenorocire. (Sună. Servitoarea intră. Servitoarei). Frășinico, domnul urecă chiar acum scările?

Servitoarea (indiferentă). Nu, doamnă. Încă n'a sosit.

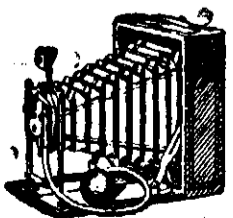
Livia. Dar se zărește pe stradă, așa-i?

Frășinica. Se poate, însă eu n'am ieșit dela prânz din bucătărie. Poate să iese acum, să văd.

Livia (repede cu căldură). Da Frășinico. Vezi numai decât și pe urmă să urci repede să mă avizezi. (Servitoarea iese). Au mai trecut trei minute. Trei minute! Doamne, în atâta timp ar fi putut cineva sosi din piață. Dar are să vină acum. Frășinica de bună seamă l'a zărit. Numai să-mi vină, am să-l dojenesc, am să-l sărut. Și nu-l mai las la birou. Nu, odată cu capul. (Frășinica intră).

Livia (cu respirația opriță). Vine? L'ai văzut?

Frășinica. Am văzut pe d. căpitan Zidu,

Cumpărare ocazională de puști de vânat!

Lancaster, cu cheie 16 fl., Gruner-lacat englezesc, cocoș automat 22 fl., Puști americane, țevă cu aruncarea pat: oanelor folosite 12 fl., Hemmerles, 2 țevi, mod-rnă 35 fl., Drilling-, Browning de 16 calib., Krupp ejector, cu țevi de oțel, etc. precum și garnituri complete Hamerles Drilling, Springer și Kierner, revolvere, pistoale se află în preț ieftin la

Prăvălia de puști de vânat: **RADÓ**, Budapest. IV | r., Egyetem-tér 5.

Articole de sport, binocle, Zeiss-, Görz- aparate fotografice. Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografist.

cari își cer și ei partea lor de muncă în conducerea politicea neamului nostru. Argumenta d. Nyilván în multe chipuri, releva însă mai ales cunoscuta frază goală cu incapacitatea scriitorilor în chestii politice. Mai avea însă domnul avocat încă un argument pe care îl dau publicității pentru profunda lui înțelepciune, vrednică de salvat pentru posteritate.

Zicea d. Nyilván:

— Eu am o măsură, una bună de tot. Impart neamul românesc din Ungaria în două zone: una deasupra Copșei, alta sub Copșa. Românii din zona de sub Copșa sunt idealști, cu capul în nori, ei nu ne pot da decât scriitori și nebuni de ăștia; cei din zona de deasupra Copșei sunt oameni practici, ei fac averi și nasc pentru noi bărbați politici. Acum să luăm pe ai cari scriu „Tribuna”. Goga-i din Sibiu, Ciura din Blaj, Chendi de pe Târnave, ori de pe unde dracu, tu din Poiana Sărată (cătră prietinel meu). Voi vreți să faceți politică?

Am zîmbit ascultând această teorie a domnului fruntaș. El nu se da însă bătut:

— Orice a-ți zice voi, așa este. Cu cât te apropii mai mult de țara ungurească cu atât dai de mai multe capacități politice. Trece-ți pe la Arad încoaci, mergeți pe la Dej și vă convingeți.

Și ca să ne dea o pildă și mai grăitoare despre capacitatea politică a Românilor din zona de deasupra Copșei, domnul Nyilván ne-a vorbit despre sine. Ne-a povestit cum s'a împrietinit el cu fișpanul Sătmăruului, care-i „gavaler” nu ca prostovani de Români, și cum i-a succes să rupă gâtul prin această prietinie unui notar din cerul Șomeutei care a lucrat împotriva noastră la alegere.

— Vezi, asta politică, a exclamat triumfător domnul Nyilván, căutându-ne cu privire radiante bieții noștri ochi plecați rușinos în pământ... de tăria acestui argument zdrobitor.

Și ca să ne supună și mai mult sufletele

noastre fragede de băieți idealști născuți din nenorocire în zona de sub Copșa, domnul Nyilván ne-a mai făcut o mărturisire, care într'adevăr ne-a surprins nespuse de mult și ne-a făcut să-l privim sus, sus de tot, în... sferele înalte ale ingenioasei sale teorii cu zonele.

Domnul Nyilván ne-a mai spus cam următoarele:

— Voi cu Goga al vostru sunteți de o intransigență proastă. Așa nu se poate face politică. Iată, cum vă spuneam eu cu fișpanul meu, așa se poate face mai mult și numai așa se poate face. Eu m'am convins despre aceasta mai ales la alegerile din urmă. Ați văzut cum am căzut. Inzadard, noi nu ne putem pune cu puterea ungurilor. Nu ne mai putem expune la persecuții de astea. *Mai bine să intrăm în partidul guvernamental și să stoarcem așa câte ceva, zi cu zi. Mă, ungarii-s „gavaleri” și putem face politică cu ei. Iată, eu, să știți, am venit la Budepesta să-i spun lui Vaida că es din partidul național și-mi fac eu politica mea cu partidele ungurești. Cine drac să supoarte și batjocurile literaților voștri și să mai fie și naționalist”.*

Așa a cuvântat domnul Nyilván „acreditatul” reprezentant al generației tinere, cum ar zice organul autorizat, și a plecat lăsându-ne, pe mine și pe prietinel meu, într'un hal de o completă distrugere morală. Ne simțeam grozav de nenorociți că nu ne-am putut naște și noi în zona de deasupra Copșei, ca interlocutorul nostru, și, într'un moment de mare desperare, era cât p'aci să plecăm împreună cu domnul Nyilvan pe la Jeszenszky al nostru, pe la Ilederváry, să... facem politică românească adevărată, așa după cum ne spunea „acreditatul” nostru prietin. Dacă nu am plecat, avem să-i mulțumim... mizerabilei zone de sub Copșa, care ne-a adus atâtea belele pe cap...

Mărturisesc: îmi pare rău că a trebuit să dau publicității aceste rânduri. La ur-

ma-urmelor domnul Nyilvan e un om bun și nu arareori „s'a jertfit pentru steagul național”, cum s'ar zice la o adunare populară. D-sa, pe cum se vede, nici nu a părăsit partidul nostru național de formă Dimpotrivă, a luat parte la adunarea noastră din Seini și a vorbit chiar despre solidaritatea națională, improșcând, bine înțeles, cu noroi în „idealștii nebuni” dela „Tribuna”. Eram necesitat să fac însă acest lucru, în interesul adevărului, silit, nu de vorbirea dela Seini a dlui Nyilvan, care pentru „Tribuna” nu are nici o importanță, ci de afirmația mincinoasă a „Românului”, cumcă d. Nyilvan ar fi un reprezentant acreditat al generației tinere și vorbirea sa ar fi fost oglinda gândirii oamenilor noi, eșii din sânul neamului nostru. În fața vorbirii dlui Nyilvan publicată în „Românul” așez eu această con-vorbire autentică a mea, ascultată cu martor lângă mine, spre edificarea publicului cetitor. Mai e însă un motiv care m'a îndemnat să scriu aceste rânduri: prin ele să lămurește pe deplin mentalitatea unui așezis fruntaș al nostru, care nu numai că trece de conducător al unui ținut românesc, primejdut de cultura ungurească, dar este atât de considerat din partea celorlalți fruntași ai noștri mai mult sau mai puțin din Dej, încât el, în modestele condiții în care se află, își permite să insulte și să batjocurească, chipurile, o mișcare și niște oameni despre a căror seriozitate și bunăcredință nu se poate îndoi nimeni. Un astfel de om, care nu are nici în clin nici în mănecă, cu manifestările spiritului românesc, un „fruntaș” care ori când ar putea trece într'un partid unguresc, fără să-l cheme „zona Copșei” înapoi și să-i pricinuiască remușcări sufletești, are îndrăzneala să debiteze în fața unei întruniri publice, în fața unor șefi de partid, despre ei, următoarea enormitate, care poartă de altfel în sine, durere, și o leacă de adevăr: „Acești eroi, nu cu fraze bine

cu prim pretorul Zdrelea, veniau la braț și vorbiau ceva foarte aprinși. Credeam...

Livia (cu vehemență). Dar pe domnul, Frăsincio, nu l'ai văzut? Nu se zărește?

Cornel. Răsună în ea. Nu, doamnă, încă nu. Dar are să vină îndată. (Iese).

Livia (sdrobită). Vai, ce servitoare nesuferită. Niciodată nu-ți îplinește un ordin cum se cade. (Se apropie din nou de fereastră). Nu vine. (Cu mâna p frunte). Dar ce spunea blăstămata aceea de Frăsincio? „Vorbeau despre ceva foarte aprinși”. Despre ce? N'am întreat-o! Săraca de mine! Se vede că chiar despre nenoricirea ce l'a ajuns pe sărmanul meu Cornel. (Lacrimile îi umplu ochii, începe să suspine și se ropede la ușă să întrebe pe servitoare despre ce vorbiau cei doi așa de aprinși. În ușa deschisă se isbește în Cornel, care chiar voia să intre. Livia lăsă să se audă un „Ah!” de ușurare și-i căzu în brațe).

Cornel (uimit conducându-o înlăuntru). Dar ce ai Livia? Ce s'a întâmplat? S'a aprins ceva? Au pătruns tâlharii în casă? Ești bolnavă?

Livia (cu ochii închiși, la pieptul lui). Ah! Cornel, Cornel!

Cornel (nedumirit). Ei bine, eu sunt Livio, eu care te slăvesc. Dar spune-mi pentru ce aceasta spaimă, aceste lacrimi? S'a întâmplat ceva?

Livia (cu un suspin de ușurare). Nu s'a întâmplat nimic. (Privindu-l printre lacrimi). Dar tu, Cornel!

Cornel (nelniștit). Iarăș eu! Așa dar eu sunt de vină? Am greșit ceva? Te-am supărat?

Livia. Nu, nimic din toate acestea. Dar te credeam în mare primejdie, te credeam mort!

Cornel (îngrijit puțin). Eu mort? Ai durmit, ai visat ceva? Ei, nu trebuie să te iei după visuri. În visuri cred oamenii de rînd.

Livia (surizând). Nu-i vorbă de vis. Eu eram trează, te așteptam la fereastră. și...

Cornel. Și m'ai văzut murind. Frumoasă fantazie.

Livia (duioasă). Nu te grăbi Cornel. Tu azi ai întârziat o jumătate de ceas și patru minute.

Cornel (privind la ceas). Adevărat, dragă Livio. Când am ieșit dela birou m'am înâltnit cu'n prieten vechiu, pe lare nu l'am văzut de mult.

Livia (părind că nu-l aude). Și patru minute. Ei, ce crezi, câte nu mi-au venit în minte! În câte chipuri m'am cercat să-mi explic întârzierea ta? Și'n urmă am crezut în cea mai mare nenorocire. Ah! Cornel, nu mă lăsa să te aștept. E un chin prea mare pentru mine.

Cornel (înduioșat). N'am voit nici azi, dragă. Livia. Unde m'aș putea eu simți mai bine decât lângă tine? (O îmbrățișează). Dar nu puteam lăsa fără nici o vorbă pe prietenul meu. Tu ști că totdeauna am venit la timp. Și n'o să te fac să mai aștepți niciodată.

Livia (cu însuflețire). Imi promiți?

Cornel. Da îți promit.

Livia (prinzându-l cu brațele de gât). Și mă iubesti?

Cornel (sărutând-o). Acum și totdeauna.

Livia (plecându-și ochii). Și eu credeam că poate pentru o femeie ai întârziat. Nu cutesam să-mi spun tare gândul acesta, dar mă tortura dânc. Ai văzut azi femeii frumoase, Cornel?

Cornel. Nici una. În orașul nostru nu este alta care să poată rivaliza cu tine. Și nu mă interesează nime, nime, afară de scumpa mea Livia.

Paltoane dela 34 cor. în sus.

Calitate bună. — Croială perfectă. — Prețuri fixe. — Pretenții exagerate excluse.

KATZ și MENDEL, Kolozsvár, Mátyás király-tér 10. sz.

Inchegate, nici cu statistica, nici cu gramatică nu s'au luptat pentru cauza națională, ci cu convingerea și cu sentimentul pentru dreptatea cauzei poporului român.”

Convorbirea de mai sus, ca un document de mare preț, va servi publicului nostru cetitor foarte bine în judecata ce trebuie să o aducă asupra celor cari osândesc conștient acțiunea de primenire pornită de ziarul nostru „Tribuna.”

Un tânăr oțelit.

Cronică școlară.

Conferință învățătorească.

În 27 Octombrie (9 Noemvrie) a. c. și-au ținut învățătorii din tractul Chișineului conferința de toamnă în frunza comună Socodor, la care afară de învățătorii din tract au mai luat parte și on. domni preoți: Ștefan Leucuța (Șimand), S. Filip (Cintei), Aurel Varga și Aurel Papp din loc.

La orele 8 s'a celebrat chemarea duhului sfânt, după care a urmat deschiderea conferinței. Dl Boar, aprișul prezident al conferinței, prin o vorbire aleasă a îndemnat învățătorimea să muncească încordată, dând mare atenție instrucției religioase-morale, fără care școala noastră confesională n'are nici un rost.

Au urmat apoi prelegerile practice. A vorbit dl Dimitrie Boar din gramatica română la clasa III, cu bun succes.

Dl Ioan Popovici din Cintei și-a cetit prelegera practică despre „Termometru”, cu succes destul de bun.

La reflexiuni asupra prelegerilor practice s'a făcut o vie discuție, la care au luat parte învățătorii: Ioan Crișan, Mihai Dragoș, Iustin Mureșan și Iulian Paguba.

După aceste a urmat dl Teodor Câmpan, care și-a cetit lucrarea sa despre planul de învățământ al geografiei, cu multă seriozitate.

S'au mai executat apoi concluzile adunării generale și s'a fixat ținerea conferinței viitoare în comuna Sîntoa.

La prânzul comun ce s'a ținut, s'au ridicat mai multe toasturi, dintre cari al dlui prezident pentru P. S. Sa dl Episcop Ioan I. Papp.

Socodor, la 10 Noemvrie 1911.

Iulian Paguba.
învățător.

Povestiri de femei.

Melania Ionescu.

În grădina noastră cu flori, o pală de vânt dușmănos a rupt cel mai frumos boboc de lămâiță.

A murit fecioara cea mai frumoasă, chipul suav și încântător al Melaniei, bobocul plâpând ce atârna alb și curat, desprins fără de milă de suflul aprig al soartei capricioase, fără cruțare.

Stăm fără de grai înaintea tulpinei stinghere și florile toate plecate sub apăsarea tristeței doborâtore, par'că simt greșala și nedreptatea fatalului: s'a dus — cea mai frumoasă!

Și e cumplit sfârșitul acesta fără de veste și așa de tragic, când nici tinerețea cea mai înfloritoare nu găsește îndurare.

O zi de Mai senină și parfumată ce apune în triumful strălucitor a celei mai desăvârșite frumseți și în zori, în locul luminilor trandafirii, întunecă, mîșme de pământ răscolit și umed și tristeții picuri înlăcrimați de ploaie.

Unde mai e zâmbetul, încântătorul zâmbet ce trezea străluciri cu lumini de auroră în ochii blânzi de căprioară, ai Melaniei, de ce nu se mai aude glasul curat ce vibra tănuț și profund sub emoția candidă a tot ce grăia, adănc simțit, din tot sufletul acela ce tremura numai a viață și a frumos și întreg parfumul ființei ei de o suavitate, credincios potrivită, celei mai frumoase flori.

Cine ar fi mai cunoscut pe strălucitoarea Melanie voioasă, plină de expansiuni și ris, însufletită și înflăcărată, în fecioara îndurerată, cu lacrimile înghețate între genele închise pentru totdeauna, dormind acum trei zile pe alba pernă de mătase, somnul chinului smuls din răzor și doborât pământului.

Ah, nici odată cunună de mirt nu a împodobit frunte de fecioară mai frumoasă și mai tristă, ea copila munișor, a naturii întregi cu a căror frumseți se înrudea, ea, sufletul cel mai avid de viață, ea, mireasă a morții.

Am pierdut fata cea mai frumoasă cu care ne plăcea să ne mândrim la zile mari. Cel mai curat și cel mai entusiast suflet de româncă.

Nu era adunare, nu era serbătoare unde chipul ei luminos să nu apară iradind de bucurie și fericire, de acea fericire nobilă a simțămintelor alese cari o încunau ca reflexe de aureolă. În zilele noastre bune ea ne era raza de soare. Că era toată suflet.

Un prilej frumos a purtat-o la una din cele mai frumoase serbări pe pământul României, la Sîmbăia, cu prilejul vizitei arhiducului Francisc Ferdinand și a soției sale la Curtea Regală Română și atunci ea a fost aproape eroina zilei. Era și firesc. Modestă, dar curagioasă și entusiastă cum era, în plină sărbătoare, ca o floriceică neînsemnată ce atrage cu parfumul ei, o lume întreagă lângă ea, ea a atras atenția suveranilor cu frumsețea ei, mai strălucitoare ca ori când,

în ziua acea când sufletul ei învăpăiat, găsea apoteozat un ideal național. Trei zile cât au ținut serbările ea a fost punctul de atracție al tuturor, pentru simplul motiv că tot timpul suveranilor și arhiducele i-au făcut deosebită atenție de a o ține în imediată apropiere întreprinzându-se cu ea. Și copila modestă din poalele Halmajului, în candoarei ei, a cutezat să spuie moștenitorului tronului austro-ungar, adevăruri pe cari un diplomat ar fi stat la îndoaială să le spuie. Obiectul simpatiei tuturor, fără să-și dea seama, atunci, și-a trăit entusiastă patrioată cele mai mai frumoase zile ale vieții ei, cari vai, au fost și cele din urmă.

A plâns când a văzut cea dintâia oară tricolorul național fălăind în garda regală, a plâns când a auzit himnul regal și plângând a sărutat mâna în cabinetul particular al Carmen-Sylvei, când primind-o cu dragoste, Regina României o mângăia pe frunte spunându-i: „dacă în satele voastre sunt așa fete, ce trebuie să fie la irășe!” Dar plângea de fericire, plângea pentru că acolo cunoscuse sufletul ei de patrioată înflăcărată, momentele cele mai înălțătoare de nobil entuziasm.

Par'că era predestinată însă unui sfârșit timpuriu. Avea ceva în natura ei fericită, în firea ei veselă și expansivă, care grăia mult a durere. De acolo poate și lacrimide ei abundente ori de câte ori se simțea bine, mulțumită și fericită. Simțea necesitatea să plângă. Și plângea atunci un plâns ce te înmarmurea, plângea din tot sufletul și deși ochii rideau, un năstureț tragic i-se pecetluia în colțurile gurei. Și când spuie: mă simt așa de fericită, aceiaș voce dintr'un colț și mai tainic al sufletului, par'că striga: o, nu, nu, nici odată nu vei fi fericită!

Și nu a fost.

Copila adorată și iubită de părinți și de toată lumea ca un spic în plină creștere, a fost secerată fără de milă.

Și pe când noi poate ne-o închipuiam alergând prin văi, în decorul toamnei acesteia frumoase care era așa de dragă, ea fără să fi mai avut puterea să se ridice să-și vadă o ultimă dată pădurile portocalii, se îneca într'un ultim suspin care de data aceasta era din plânsul cel adevărat.

Plângea, murind... pentru că să moară ea, atât de tinere și cu atâta dor de viață?...

Departe de toate podoboalele ce i-au înfrumusețat cândva puținele zile fericite, în mijlocul naturii mai triste ca ori când, toamna i-a pregătit locașul de veci cu tot ce a mai putut avea ea frumos, frunze ruginate de toate felurile, tufănelele albe și curate ca sufletul ei, susururi încete de izvoare domolite, și câteva cîrpi de vrăbiuțe cari se abăteau sperioase să potrivească pământul proaspăt al mormântului deschis...

Un morman înalt de frunze veștede, iată ce au coperit cei douăzeci și doi de ani ai fecioarei ce nu vedea înaintea ei decât poteci cu trandafiri în floare... Cine o să mai urce nerăsufând scările etagiilor din

închipuie-ți, azi m'a invitat un coleg la o partidă de șah. L'am refuzat din capul locului. Și n'a voit să creadă. „Cum, mi-a zis, tu ai de gând să refuzi veșnic retras din lume?”

Livia (cu interes). Tu ai jucat șah Cornel?

Livia (cu o flacără ciudată în privire). Da, Livio, am fost mare șahist. Aici în oraș nime nu se putea măsură cu mine.

Livia (fixându-l). Și l'ai părășit pentru totdeauna?

Cornel (scăpând un oftă ușor). Da, Livio, pentru tine. Nime n'ar fi putut să mă scape de patima asta. Și eram și mândru de talentul meu.

Livia (îmbrățișându-l). Îți mulțumesc Cornel. Pentru toate jertfele ce mi-le aduci, eu mă voi sili să-ți fiu roaba ta, să te slujesc cu dragoste și cu credință. Mă voi sili să nu-ți fie grele, acasă, cașurile ce le petreci lângă mine.

Cornel (puțin distrat). Da, Livio, ne vom face viața plăcută. De altfel cine are norocul să fie lângă tine, nu se poate plânge de nimic. Facem o plimbare?

(În clipa asta intră Frăsînica ținând în mână un portofel.)

Frăsînica (înaintând spre Cornel). A venit un picolo dela cafeneaua unde a jucat domnul șah și mi-a dat asta. Spune că l'a uitat domnul acolo. (Îi pune pe masă și iese.)

(Cornel și Livia rămân nemișcați. El privește în pământ, ea se face tot mai palidă. Livia se lasă frîntă pe un scaun și plânge.)

Cornel (ridicându-se). Și ce-i într'asta Livio, că după cinci săptămâni am jucat odată șah? E moarte de om? Azi după amiază a fost o vacanță

neprevăzută la birou, și n'am putut scăpa de vechii mei colegi. Am păcătuțit atât de greu?

(Livia tace. Își sbicește lacrimile cu batista, și plânge iar).

Cornel (agitată). Eu nu credeam că o nimeca așa de mare să te poată supăra. Pe urmă nici n'am avut intenția să stau. Eu mă gândeam la tine.

(Livia plânge merou și își îngroapă fața în palmele albe.)

Cornel (tot mai agitat). Nu fi copilă! Tu ești femeie cuminte, tu poți să-mi pricepi situația mea.

Livia (vorbind cu silă). Tu nu mă mai iubești Cornel. Tu începi să te ascunzi și mie-mi spui neadevăruri, ca să mă înșeli. Ți-se urește acasă, lângă mine.

Cornel (în culmea agitației). Ofensele acestea sunt răsplata pentru bunătatea, pentru dragostea mea. Tu nu știi să pricepi, nu știi să aștepti o jumătate de ceas, dacă întârziu. Ei bine, nici o femeie nu cere să-i jertfești ori ce libertate, dacă te însori odată.

Livia (conținând din plâns și ridicându-și încet capul). Tu vorbești Cornel? Tu mi-le spui acestea toate?

Cornel (cu mânie). Se 'nțelege că eu. Atâta drept trebuie să am și eu să mă distrag un ceas sau două.

Livia (rece). Și ți-ai uitat ce spuneai înainte cu cinci săptămâni? Că disprețuiești casină, prietenii, lumea toată afară de mine.

Cornel (mai potolit). Nu mi-am uitat de nimic, Livio, dar trebuie să înțelegi și tu că un bărbat, ori cum, mai are lipsă și de distracții.

Livia (rece). Și nevestele lor așteaptă cu patimă părăsirea, singurătatea, așa-i?

Cornel. Pentru ce nu-ți cercetezi și tu vr'o prietenă, vr'o cunoscută. Și așa începe să se șoptească prin oraș că ești prea superbă, că nu te amesteci în societate. Și, îți mărturisesc, nu mi-ar plăcea de loc să fim luați în ochi răi din partea societății românești. Ori cum, izolați ca niște sihaștri nu putem trăi.

Livia (înfrîntă). Așa dar tu ți-ai uitat de tot ce-ai spus cu cinci săptămâni înainte, îndată după cununia noastră. Atunci disprețuiai societatea, și chiar mie îmi dădeai să înțeleg că dela ea nu mă pot aștepta la nu știu ce apreciere. Așa dar oamenii se schimbă, Cornel. Ah! se schimbă îngrozitor de repede. (Ea plânge iar cu suspine adânci cari îi cutremură tot trupul. Cornel se apropie de ea și cearcă s'o mângăie. Îi promite că nu va mai întârzia niciodată, că tot ce-a spus a spus din mânie. Dar Livia nu-l aude, ea se lasă mai departe pradă durerii. Cornel își ia pălăria și vrea să iese.)

Livia (ridicându-și puțin capul). Te duci? Cornel (cearcă să-și dea feței alta expresie). Ies să-i spun servitoarei să ne aducă o trăsură.

Livia. Da, pentru tine Cornel. Eu nu ies.

Cornel (îmbrăbat). Vai, ce copilă ești dragă Livia. Pentru o partidă de șah, crezi că-i aici sfârșitul lumii. Vezi gătește-te să vii și tu.

Livia (ridicându-se). Dacă vrei? Dacă nu-ți sunt spre greutate!

Cornel (cu fața radioasă). Așa-mi plăci, Livio, cuminte. Da, noi avem să ne împăcăm totdeauna cu ușurință. (Vrea s'o sărute, dar Livia își ferește capul. Se îmbracă și iese.)

(Sfârșitul va urma.)

locuințele românilor din Budapesta, să strângă ban cu ban, pentru colectele naționale și cine o să mai însufletească tinerimea universitară risipită prin orașele mari, pentru scopurile nobile ale românismului?... Un mormânt ascuns sub poalele munților, departe în Hălmagiu va rămâne uitat. **Suktanica.**

Un protest al ziariștilor italieni.

Comitetul cercului ziariștilor italieni din Viena a adresat presei europene următorul protest:

Față de atitudinea presei vieneze în chestiunea tripolitană, corespondenții italieni din Viena, întruniți azi, au hotărât în unanimitate să trimeată directorilor ziarelor lor următorul comunicat:

Ziarele din Viena cari n'au — să se noteze bine — nici un corespondent pe câmpul de acțiune tripolitan și nici măcar (în cea mai mare parte) la Roma și Constantinopol, nu se mulțimesc numai să suprimă ori să ciuntească în modul cel mai grosolan comunicatele oficiale italiene, dar travestesc și transformă comunicatele și informațiile imparțiale ale agenților ziarelor franceze și engleze și merg până acolo încât atribue ziarelor italienești, celor mai repute și răspândite, informații nepublicate nici odată de ele și prin cari se calomniază țara noastră.

Față de aceste sisteme, noi, în numele cinstitei ziaristice și a bune credințe la cari este obligat orice om cum se cade, fără deosebire de partid, ne simțim datori să atragem atenția publicului italian înștiințându-l ca din respect pentru demnitatea lui și pentru misiunea noastră, suntem hotărâți de acord cu toții, să nu mai cetim ziarele vieneze, ale căror știri și comentarii tendențioase și false nu merită decât dispreț — excepționând pe „Neues Wiener Tagblatt” și „Fremdenblatt” cari s'au menținut într-o imparțialitate vrednică de laudă.

În același timp am adresat președintelui societății ziariștilor austriaci „Concordia” următoarea scrisoare de protestare:

Prea stimate dle președinte,

Noi recunoaștem presei dreptul de critică înțreg și nemărginit; dar credem că adevărul are azi și în totdeauna dreptul suprem de a prevala asupra oricărei concepții de partid. Totuși trebuie să constatăm că, cu puține excepții, de acceastă echitate, nu se găsește azi absolut nici o urmă în ziarele din Viena, cu privire la chestia tripolitană.

Constatăm că presa vieneză își informează publicul, prin știrile și comentariile ei numai pe baza informațiilor ziarelor din Constantinopol, informații cari deja în diferite rânduri au fost declarate suspecte de aceleași ziare locale. Comunicatele oficiale și știrile ziarelor italiene — cari ar avea dreptul, cel puțin, la un tratament egal — când nu sunt de-a dreptul suprimate, sunt înfățișate în așa chip că nu mai corăspund de loc înțeleșului lor. În felul acesta se informează greșit opinia publică a Austriei care astfel e, pe nedrept, înțetă contra Italiei.

Noi, ca Italieni și ziaristi, credem că nu jignim datoria ce ne impune curtenitoarea ospitalitate de care ne bucurăm aci, când protestăm înaintea dv., în contra acestei campanii a ziarelor vieneze care va avea de sigur o influință deplorabilă asupra operei de pace și de apropiere dintre Austro-Ungaria și Italia, căreia i-au închinat o grijă neobosită oamenii de stat și presa cinstită.

Constatăm cu sinceră părere de rău această atitudine ostilă a presei vieneze care e în absolut contrast, nu numai cu alianța dintre Austro-Ungaria și Italia, dar și cu repetatele declarații ale aceluiași ziare cari schimbându-și zi, deodată, părerile, au adoptat față de Italia un limbaj aspru, nedrept, iritant.

Copii de pe această scrisoare am trimis și președintelui „Federațiunii presei periodice italiene” din Roma, deputatului Barzilai, cum și redacțiilor noastre.

Cu distinse salutări etc...

Cronică din Paris.

Crime inexplicabile. — Regele Petru la Paris. — Flori de seară. — O idilă a d-nei Curie. — Cruzimile Italianilor în Tripolitania. — Artiștii streini și Parisul.

Paris, 8 Noevrie.

În orașelul Laval trăia un funcționar al administrațiunii financiare din acea localitate. Il chema Fouquet. Numai prin numele său avea asemănare cu faimosul delapidator de sub domnia lui Ludovic XIV, căci Fouquet de care vorbim a fost timp de ani de zile tipul funcționarului conștientios. Era voinic și bine făcut, și politetea lui era proverbială. Avea nevastă și un fiu de zece ani. Nevastă-sa, era o femeie delicată și cam bolnăvicioasă, și Fouquet, care era un soț model, se scula în fiecare dimineață, văcsuia el însuși ghețele, aprindea focul, pregătea chocolata, în sfârșit făcea cele mai multe din treburile casei, ca să evite soției lui ocupațiuni penibile. Niciodată nu i-a auzit lumea certându-se între ei. Fouquet era un soț model, un tată model, un funcționar model. Seara, când se întorcea dela slujbă, își săruta cu drag nevasta și copilul, și ajuta fiului său să-și facă temele pentru a doua zi. Și căsnicia asta duioasă a durat unsprezece ani, adevă de când s'a însurat Fouquet. De aceea nimeni nu poate pricepe ce l'a determinat pe el, dintr'odată, să săvârșească atrocități așa de îngrozitoare. Căci acum câteva zile, Fouquet și-a cumpărat un revolver și în timpul nopții și-a ucis soția, a spulberat creierii copilului, a măcelărit până și un câne și o pisică ce le avea. Și aceasta cu un sânge rece îngrozitor. Toate au fost chibzuite, până la cel mai mic detaliu. Și ceea ce îndepărtează ideea unui acces de nebunie este faptul că în ajun, ucișorul luase măsurile cele mai diabolice combinate pentru a încasa la bancă, în numele Administrației financiare, o sumă de 120.000 lei, și abia după încasarea acestor bani a comis el monstruosul act. Nu, nebun n'a fost Fouquet, fiindcă în dimineața după crimă, pe când nevasta, fiul său și cele două biete animale, zăceau mutilate în casă, asasinul a ieșit, calm, în oraș, și-a văzut de slujbă, a fost la barbier, s'a întâlnit și a stat de vorbă cu cunoscuți, și nimeni n'a observat la dânsul nimic anormal. Abia după masă a dispărut cu cei 120 mii de franci. Poliția franceză e întru căutarea sa. Această crimă oribilă și neînțeleasă preocupă mult spiritele. Ce demon a somnolat în sufletul acestui om, pentru a se deștepta în mod așa de brusc și neașteptat? Și de unde a luat el putere de a-și ascunde timp de ani de zile, adevăratele sale porniri? Subiectul e demn de Dostoievski.

...Regele Petru al Serbiei este așteptat la Paris. Se știe că vizita lui oficială în capitala Franței era să aibă loc astăvară; Regele Petru o și pornise la drum, dar a trebuit să-și amâne sosirea din cauza groaznicului accident de aeroplan care a costat viața ministrului de răsbii Berteaux. Francezii îl iubesc mult pe Karagheorghievici pentru partea pe care a luat-o la rășboiul din 1870 în rindurile armatei franceze. El s'a luptat cu multă vitejie. El a fost chiar serios rănit în lupta dela Villersescel. Consiliul municipal al Parisului și-a amintit de acest lucru, când a propus și decis ca cel dintâi exemplar al medaliei luptătorilor din 1870 să fie dat regelui Petru. El va primi probabil glorioasa medalie din mâna președintelui republicei, cu ocazia vizitei ce o vor face școalei militare dela Saint-Cyr.

...Noevrie își îngrămădește ceața de-asupra Parisului, iar lumina lui cenușie se revărsă moale peste străzi și grădini. Castanii de pe avenuri și-au pierdut frunzele, florile de prin squar-uri au veștežit; doar peluzele își păstrează iarba, adumbrită de valul toamnei. Pe margini de trotuare însă, roiește un parfum dulce de violete. Gingașele flori se înșiră discrete prin cărucioare. Ele par niște grădinoare ambulante și pun o notă duioasă în razele vinete de Noevrie. Ele strecoară în suflute nostalgice primăverii radioase și însorite. Cât de iubite sunt aceste flori delicate ale Parisului. Ele parfumează mantalele de catifea ale patricianilor și se resfață la sinul micatifea ale patricianilor și se resfață la sinul modest al lucrătoarelor din ateliere. Cine și-ar putea închipuivred-odată iarna la Paris, fără violete? Cui nu i-ar lipsi strigătele armonioase ale florăreselor: „La belle violette, achetez — moi la belle violette!” Flori efemere, flori de seră, cu peta-

lele fine, cu parfumul discret, ele îmi par ca simbolul plăcerilor pariziene. Intocmai ca și ele, durată lor e scurtă și delicată. Nimeni nu iubeste mai mult flirile și verdeța ca parizienii. Aglomerațiile orașelor mari îndepărtează manifestările libere ale Naturei; de aceea locuitorii îi simt cu atât mai mult lipsa. Și este afară din cale de duioasă încercarea omului de a se înconjura de podoabele firei pe pietrele sterpe și reci ale orașelor mari. De aceea violetele au devenit o necesitate imperioasă pentru parizieni. Și în momentul când seriu aceste rânduri, îmi ajunge la urechi, amorțită de obstacolul ferestrei, chemarea melancolică a unei florărese: „Voici de belles fleurs, Madame, de belles fleurs parfumées!” Și-mi închipuiesc la o margine de trotuar cărucioara veche de scânduri, din care zîmbese discret buchete de flori viorii.

...Iar vorbește lumea de Mme Curie. De rîndul acesta însă popularitatea nu se mai adresează savantei, ci femeii. Dna Curie și-a permis și ea o idilă. Idila aceasta oferă totuș complicațiuni. Văduva ilustrului fizician a depănat gheiniul iubirii cu un coleg al ei, profesorul Langevin. Asta n'ar fi nimic; dar gravul Romeo a părăsit, pentru dna Curie, o soție și șase copii. Părăsita femeie a protestat; gazetele au prins de veste și idila celor doi savanți e dată prada opiniei publice. Parizienii rîd; parizienele sunt furioase pe dna Curie — rivalitate femeiască, ce vreți! Distinsa savantă a urmat și cu acest prilej tactica ei obișnuită; adevă, ea s'a arătat odată mai mult disprețuitoare și trufașă față de bieții muritori de rînd. Păcatul acesta l'a avut dna Curie în totdeauna. Ideea ei este că de sus, din turnul de aramă al științei, ea are dreptul de a neglija și a disprețui mulțimea. Cu toate că cetățeană franceză, dna Curie, se arată numai decât că e de origină străină. Dacă ar fi curs în vinele ei sânge francez ea ar fi fost, din instinct, politicoasă și grațioasă. Francezul nu iartă nimănui, ori cât de sus pus ar fi, nepolitetea și uscățimea. Mai ales dnei Curie, care e femeie, el nu-i poate îngădui să fie aspră, brutală și disprețuitoare. De aceea, el aduce savantei tributul de admirațiune pe care-l merită ea, dar persoana ei este antipatică tuturor. Și ori cât de superior ar fi cineva, nu cred să aibă dreptul de a disprețui simpatia semenilor săi.

...Face o impresie foarte penibilă în Franța, cruzimea de care se face vinovați Italianii în Tripolitania. Soldații italieni masacrează cu un sânge rece îngrozitor, bătrâni, femei, copii. Ofițerii, ca și soldații de rând, dau dovadă de aceleași porniri feroce. Și aceste svonuri nu se pot desminti: ziaristi englezi au fotografiat mai multe scene de masacruri oribile. Purtarea aceasta a Italianilor a duc grave neajunsuri Franței în colonia ei din Tunis. O explozie a fanatismului musulman a avut loc în această țară. Arabii s'au răzvrătit și au comis, pentru a se răzbuna mai multe excese în contra Italianilor stabiliți acolo. Evident că Franța i-a luat pe acești Italiani sub protecția ei și a înăbușit revolta. Nu e mai puțin adevărat, că cruzimea italianească e regretabilă. Francezii nu o pot admite; simțul lor de umanitate e în deoște cunoscut ca să mai insist asupra lui. Armele franceze au avut de susținut pe timpuri în Algeria, Tunis și Maroc, lupte mult mai crâncene decât Italianii în Tripolitania. Și cu toate că învingători, Francezii n'au comis nici-odată cruzimi inutile. Toată lumea știe aceasta; generozitatea Francezilor e legendară, ca și eroismul lor.

...V'am vorbit într-una din cronicile mele trecute de interesul exclusiv pe care-l acordă parizienii literaturii și artei. V'am schițat în articolul meu anterior aspectul Parisului în ziua de Toussaint. Aduag azi că cele mai vizitate dintre morminte au fost acelea ale marilor scriitori răposați. Pietrele funerare ale lui Balzac, Musset, Vigny și Verlaine mai ales au fost acoperite de flori. Vorbeam mai zilele trecute de acest lucru în casa unui confrate francez. Se afla acolo și un scriitor italian. El ne-a zis: „Un artist din orice țară ar fi el, are absolută nevoie să respire din când în când din atmosfera adânc intelectuală a Parisului. Vă închipuiți că-mi iubesc patria. Cu toate acestea, fac în fiecare an o călătorie la Paris. O ședere de mai multe săptămâni pe an în acest oraș mi-a devenit absolut indispensabilă. În Paris îmi reînviiesc cu rezerva de inspirație și de observațiuni fără de care un artist nu poate lucra. Și numai Parisul îmi poate da acest lucru. Aerul pe care-l respiri în acest creier al lumii înviorează sufletul și mintea. Și când mă întorc

În țara mea, îmi dau seama cu fericeire că am făcut în mod nesimțit o proviziune artistică din cele mai bogate. Ea îmi ajută să merg mai departe. Ea este seva sufletului meu. Fără Paris, sunt sigur că însușirile mele artistice s'ar micșora”.

C. R. B.

Războiul italo-turc.

Ministrii plenipotențiar ai Italiei pe lângă marile puteri au notificat guvernelor respective anectarea Tripolitaniei, și astfel se așteaptă numai recunoașterea puterilor, ca actul anexiunii să fie definitiv încheiat. Cu toate acestea anexiunea n'a dat Italiei și stăpânirea absolută asupra provinciei, căci până acum a ocupat numai unele părți, însemnate ca puncte strategice, dar disparente pentru vâsta întindere a ținutului, care adăpostește pe indigenii Arabi și trupele turcești. Mai sunt multe de învins până când Tripolitania va ajunge și faptic sub puterea Italiei.

Probabil că în urma acestei temeri, Italia vrea să-și asigure pe cale pacifică restul țării. Căci după-cum se anunță din Roma, guvernul caută modalitatea de a se apropia de Turcia, vorbind de despăgubiri, ce ar avea de gând să dea în schimbul Tripolitaniei. Dar nu numai această teamă de greutățile unei cuceriri definitive a înduplecat guvernul italian să caute apropierea ei și unele cauze materiale, binisor amănite. Anume enormele cheltuieli ale războiului. Italia plătește zilnic suma considerabilă de 3 și jum. milioane lire cheltuieli pentru armată. Amândouă aceste cauze au putut determina dar atitudinea înăpăciuitoare a guvernului italian. Și nu este eschis, ca în urma acestor cauze, cu mult mai hotărâtoare decât însuflețirea poporului, pacea între cele două țări beligerante se va încheia în timp relativ mai scurt și spre o mulțumire oare-care și a Turciei, dându-i-se despăgubire.

Deodată cu știrea despre încercarea guvernului din Roma de a se apropia de Turcia se anunță din Constantinopol marele străine clasifică acest pas al Italiei ca o imprudență, care poate avea grave urmări pentru pacea Europei.

Dăm următoarele știri:

Despăgubire Turciei.

Berlin. — Ambasada italiană, a dat informația că guvernul italian ar fi fost displicat să recunoască suzeranitatea Sultanului în Tripolitania, — înainte de proclamarea anexiunii. Guvernul otoman însă n'a primit această propunere. Acum e prea târziu, pentru a mai reveni. Agitația presurii a dat nouă îndrumare opiniei publice. Cu toate acestea guvernul din Roma este displicat chiar și acum să dea despăgubire Turciei, precum și unele concesii din inferior. Guvernul va încerca încheierea unei păci în acest sens, dorind terminarea războiului.

Atitudinea flotei italiene în marea aegică.

Roma. — Corriere d'Italia, publică un articol în care arată îndreptățirea Italiei de a-și trimite flota în marea aegică, — acțiune determinată de atitudinea Turciei.

Atena. — Flota italiană în mare aegică, a luat direcția spre Mitilene, Rhodos și Chios, contra cărora v'a începe bombardarea.

Prin acest act Italia crede că va sili totuși Turcia să încheie pace. În caz că Turcia n'ar intra în tratative, Italia e hotărâtă să ocupe insulele.

Constantinopol. — Deputatul din Lemnos a sosit azi aici și a spus că populația din Lemnos, Mitilene, Chios și Rhodos se înarmează pentru a se putea apăra contra atacului vaselor italiene. Rezerviștii fac exerciții pe aceste insule.

Atacul Turcilor contra Tripolisului.

Roma. — Arabii și Turcii au făcut toate pregătirile, în vederea unui atac hotărâtor asupra Tripolisului, voind să-l reencerească. Față de pregătirile inamicului garnizoana italiană își întărește pozițiile.

Giolitti și cruzimile Italianilor.

Paris. — Ziarul „Le Matin” a adresat ieri primului-ministru italian Giolitti o telegramă pentru a-i cere părerea asupra rapoartelor corespondenților de ziare englezi și germani, cari s'au exprimat în termeni indignați asupra cruzimilor făcute de trupele italiene la Tripolis.

„Apreciez motivele cari au inspirat telegrama dv., dar recunosc că nu fără durere și mânie sunt nevoit să revin asupra acestei chestiuni.

Desmințiri din sorginte autorizată cari să combată născocirile mincinoase și calomniatoare ale unor oameni fără însemnătate, n'au lipsit.

Totuș am vrut să mă adresez în persoană generalului Caneva pentru lămuriri.

Generalul Caneva mi-a răspuns prin următoarea depeșă:

— „Dacă soldații noștri sunt vinovați de ceva, ei sunt vinovați numai de răbdare și mărinimie.

Deși eram de mai înainte sigur de acest răspuns, totuș el mi-a făcut mult bine”.

Giolitti pomenește apoi de treutul armatei și marinei italiene, relevând meritele acestora în termeni entuziaști.

El laudă misiunea civilizatoare a Italiei și accentuează că armata italiană n'a făcut nici o acțiune care ar putea-o face să-și plece fruntea.

Invingerea Turcilor.

Nechad bey, comandantul trupelor turce din Tripolitania a trimis guvernului în următorul comunicat: La 6 luna cor. am respins atacul Italianilor, cari au avut 200 de morți. Un detașament al regimentului, 83 din Milano a rămas pe câmpul de război. Am făcut 856 prizonieri.

Tălmăcirea unei închinări.

— Dela serbările culturale din Galați. —

La banchetul dat de secțiunea „Ligei Culturale” din Galați, în cinstea celor cari au luat parte la desvălirea monumentului marelui Eminescu, la banchetul acesta, printre alte toasturi, ridicate în sănătatea dlui ministru, a Părintelui Episcop și altor fețe nu mai puțin respectabile, a fost și unul pe cât de surprinzător ca originalitate, tot pe atât de frumos și sincer: toastul dlui profesor universitar Nicolae Iorga.

Cetitorii „Neamului Românesc” de sigur că au luat cunoștință despre el demult, ținem însă, ca să-l facem și noi cunoscut cetitorilor noștri astăzi, deoarece în toastul acesta, se cuprinde un mare adevăr, pe care nu oți au plăcerea să-l rostească, deși ar fi foarte la locul lui, mai ales la o serbătoare culturală.

D. profesor Nicolae Iorga, nu a închinat nici pentru d. Arion, nici pentru Părintele Episcop, ci d. profesor Iorga înțelegând că participă la un banchet, unde se cinstea numai memoria lui Eminescu, a închinat pentru cel ce a inspirat pe marile poet: pentru poporul de jos.

Urarea aceasta, a surprins pe unii, a amuțit și-a rușinat pe alții, dar pe cei mai mulți, cum era și firesc, i-a entuziasmat.

A surprins pe aceia, cari nu ar fi avut nici odată curajul, să spună asemenea cuvinte, a rușinat pe alții, a căror primă datorie, era să le spună și au esitat, și a entuziasmat pe ceilalți, cari manifestau aceleași sentimente, tălmăcite așa de bine prin graiul învățatului profesor.

E poate întâia oară, când la o atât de măreață sărbătoare culturală, se amintește și de poporul care nu e chemat, pentru că nu are încă haina cu care poate intra.

Și e bine ca de poporul acesta nitat în ignoranță, să se amintească mai des, pentru că fără el, nu se poate înfăptui o cultură adevărată românească.

Când „acest inspirator” al poesiei lui Eminescu, va fi adus la o viață mai demnă și mai conștientă, când deci, va avea haina cu care poate lua parte la asemenea praznice, atunci viitoarele comemorări, ale lui Alecsandri, Eminescu ori Creangă, vor fi mult mai impunătoare decât cele de până acum.

Întînsele se va afirma, nu numai sufletul cătorva intelectuali resleți, ci sufletul unui întreg neam, cultura unui popor întreg.

Acesta e idealul, pentru realizarea căruia trebuie să grăbim, idealul, pe care d. Iorga l-a mai precizat și în trecut, în conferința sa dela Craiova: „Presa românească și menirea ei”, cam în aceste cuvinte:

„În ziua când, la congresele anuale ale Ligei, va veni și poporul de jos, ca să discute alături cu orășenii și cărturarii, chestiunile cari privesc de aproape neamul românesc de pretutindeni, în ziua aceea vom putea face dovada conștiinței noastre naționale”.

Același ideal l-a exprimat eminentul profesor și la Galați, căci fără îndoială, când poporul va lua parte, alături cu cărturarii și intelectualii dela orașe, la toate manifestațiunile culturale ce ni-se vor prileji, în ziua aceea vom întemeia și o cultură națională.

O cultură națională mai ales, iată tălmăcirea închinării făcute de marele nostru învățat la Galați și pe care ne facem, credem, o datorie, de a o aduce și la cunoștința cetitorilor noștri.

„Doljul”.

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

16 Noembrie.

Concert in Dej. Domnul Ionel Rădulescu tenor liric, absolvent al conservatorului din București, clasa de operă Dimitrie Popoviciu-Bayreuth, dă Joi în 16 Noembrie n. a. e. seara la orele 8 în Dej în sala cea mare a otelului „Europa” concert.

La eventuala dorință a tineretului după concert va urma dans.

Dr. DUMITRU POPA

Medic universal. Fost medic de clinică și spital.

Specialist în morburii interne, de femei, de copii și de urechi.

— ARAD —

Și-a transpus locuința în strada Deák

Ferenc nr. 35. (Librăria diecezană).

Consultanți: 8-10 ore a. m. și 2-4 ore p. m.

Cronică externă.

Demisia lui Balfour. Din Londra se telegrafiază: D. Balfour și-a dat demisia din șefia partidului unionist (conservator) dar va rămâne membru al parlamentului.

Această demisiune n'a produs surprindere în sânul partidului. De mai mult timp se întreprinsese împotriva lui Balfour o luptă violentă, chiar de către membrii partidului unionist, reproșându-i-se lipsa de inițiativă și nehotărâre.

De fapt, cariera lui Balfour arată multe neclarități și momente cari îi caracterizează nehotărârea.

În special, faptul că, la început preconizase lupta până la cuțite și tocmai în momentul hotărâtor pleacă la Gastein, a produs o impresie foarte nefavorabilă în sânul partidului și i-a atras un mare număr de adversari.

Într-o întrunire a partidului unionist, care a avut loc ieri, Balfour a declarat că e de părere că trebuie să lase altuia grija formării viitorului cabinet, dânsul, după sfatul medicilor, având nevoie de o viață liniștită.

Revoluția în China. Din Shanghai se telegrafiază: Aproape toate orașele din valea fluviului Jangce se află în mâinile revoluționarilor.

La Nanking se dă o mare luptă între revoluționari și trupele guvernului. Atitudinea trupelor imperiale e în genere șovăitoare. Mulți soldați dezertează.

La Sangtung s'a proclamat independența. Orașele continuă a trece de partea revoluționarilor. Entuziasmul pentru revoluție sporește. Se formează guverne independente și se lansează proclamații revoluționare.

Comitetul revoluționar proiectează un împrumut în străinătate.

Oficiul telefonic din Shanghai a arborat steagul revoluționar. La oficiul telegrafic se refuză expedierea telegramelor oficiale. Expedierea telegramelor cifrate și particulare se face în mod regulat.

Faimoasa plebe din Shanghai s'a înarmat cu arme din arsenal.

Sunt temeri de turburări. Trupele imperiale se dedau la jafuri.

Gubernorul din Nanking a fost asasinat. Vice-regele s'a refugiat în Iaponia.

Orașul Fu-ciu a căzut în mâinile rebelilor după o scurtă împotrivire. Vice-regele general al Tatarilor a fugit.

Orașul Yamen a fost incendiat. Nimeni nu s'a atins de străini.

Honkong. — Orașul Canton și-a proclamat independența.

Invitare la abonament.

Incepând cu 1 Octombrie, un nou quartal, rugăm pe onorații abonați, cărora li-a expirat abonamentul, să binevoiască a grăbi cu reînnoirea lui la vreme.

Apelăm totodată la acei onorați restanțieri, cari au cerut amânare până la acest termen să binevoiască a-și achita datoriile lor, căci administrația nu e în poziție a le mai putea acorda nouă amânări.

Abonamentul la „Tribuna” este:

pe un an	— — — —	28.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	14.— cor.
pe 1/4 an	— — — —	7.— cor.
pe 1 lună	— — — —	2.40 cor.

In România:

pe un an	— — — —	40.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	20.— cor.

Administrația.

INFORMAȚII.

ARAD, 11 Noevre n. 1911.

Învățătorii români pentru gimn. din Brad. Primim următoarele șire care ne fac cunoscută o faptă bine gândită a unui grup de învățători ai noștri din Zarand:

„Mai jos însemnații învățători, cu ocaziunea conferenței învățătoresți din 6 și 7 Nov. ținută în Brad, în loc de a pune o comună trecătoare pe sicriul fericitei în Domnul: Maria Lazar n. Costea din Brad, soția întristatului învățător Pavel Lazar, am dăruit pentru fondul „Masa studenților dela gimnaziul rom. gr. or. din Brad” următoarele sume: George Jula, Ioan Faur, Al. Draia câte 2 cor., Petru Mateș, Ioan Tisu, Petru Rusu, Ioan Micu, Mihail Stoia, Toader Lungu, Ioan Fodor, d-ra Irina Cosciuc, Alex. Florea, Silviu Glava. N. Ivan preot și Vasile Boneu câte 1 cor. Lazar Lazar 60 fil. De tot 18 cor. 60 fil.”

— **Un bust lui Ionescu-Gion la Pitești.** Miercuri în săptămâna aceasta s'a desvelit în grădina publică din Pitești un bust regretatului scriitor Ionescu-Gion. În mijlocul unei asistențe numeroase au vorbit domnii: N. Apostolescu din partea comitetului pentru ridicarea bustului, d. Stănescu, primarul orașului, d. Sabba Somănescu, din parte societății geografice române, apoi d-nii H. Lecca, Radu Rosetti și I. Boteni. Ionescu-Gion a fost un scriitor cunoscut îndeajuns și la noi, atât prin activitatea sa literară, cât și prin serierile sale istorice cum este de pildă „Istoria Bucureștilor”.

— **Dimitrie Sturdza.** Din București ni-se scrie: Cu ocazia zilei de sf. Dumitru M. S. Regele a binevoit a adresa dlui Sturdza, fost prezident al consiliului de miniștri, o telegramă din cele mai atingătoare.

D. Dimitrie Sturdza a mai primit o telegramă din cele mai grațioase din partea A. S. R. Prințesa Maria a României.

A. S. R. Prințul Carol a adresat de asemenea dlui Sturdza o scrisoare de călduroase felicitări.

Un articol german despre universitatea din Iași. Marea revistă medicală berlineză „Klinische Wochenschrift” publică un articol foarte elogios asupra universității din Iași și asupra României în general, datorit condeiului eminentului profesor Waldeyer care a fost delegatul universității din Berlin la serbările jubilarie ale universității din Iași.

— **Hirotiesire.** Azi a fost hirotiesit de protopop d. Mihai Păcățianu, ales în tractul Banat-Comlog. Hirotiesirea a fost săvârșită de P. S. Sa I. I. Pap episcopul Aradului.

— **Sporul Românilor din Orăștie.** Cetim în „Libertatea”: Dela matricula orășenească s'a publicat zilele astea prin foaia locală maghiară cifrele cari arată mișcarea în dezvoltarea populației orașului nostru Orăștie, prin nașteri.

Din aceste cifre vedem următoarele date care nu pot decât să ne înveselească pe noi Români din loc.

Se scoate anume la iveală că în cele 10 luni trecute ale anului de față, au fost în Orăștie 161 nașteri, dintre care:

gr. orientale 78, gr. catolice 16, reformate 23, rom. cath. 19, aug. evang. 16, unitari 4, jidovi 5.

Ținând seamă de faptul că greco-orientalii și greco-catolicii arătați mai sus, sunt R o m â n i,

cu bucurie vedem că și în privința sporului prin nașteri, poporul nostru românesc, stă la locul în tîi, și că dacă de fapt azi Românii suntem ca număr, mai mulți decât toate celelalte nații din oraș, apoi și la sporirea naturală ne ținem locul, încă cu mai bună procentuație decât acelea, precum se va vedea.

Anume Românii au sporit în aceste 10 luni cu 94 nașteri, iar celelalte nații toate la oaltă cu numai 67. În deosebi slab reese sporul concețtenilor Sași cari abia au dat nainte cu 16 suflete.

Socotindu-o în procente, iacă ce iese la iveală: Sporul gr.-orientalilor face din suma întregă a nașterilor 48% (48 din fiecare sută).

greco-catolici 10%, romano-cat. 22%, aug. evang. 10%, reformați 23%, unitari 3%, izraeliți 3%

adeacă Românii și ca socoată în procent ies bine ei dau (gr. or. cu gr. cat. la oaltă) 58% a sporului prin nașteri (aproape 60 din fiecare sută) și toți ceilalți abia 40—42.

În același timp însă, când în acest fel poporul nostru sporește în chip firesc, regulat, cinstit, — avem noi Românii din Orăștie spor și în alte privințe: sporim încă, ca număr, și prin așezarea de alți frați ai noștri, cărturari și țărani, din alte comune în oraș; sporim și în bunăstare, că-s Românii noștri muncitori și crutațori; sporim ca număr de cărturari, ca măestri, ca negustori, — și în alte privințe.

Acest lucru de încredere în sine neamului nostru, nădejde în viitor, și nu-și piardă nimeni nădejdea când vede, că domnii zilei la oraș: Sași, bîgându-se în pulpana Ungurilor și lăpădându-și rolul frumos ce-l aveau, de conducători ai orașului, — ne-au răpit câteva posturi cele aveau în oraș, au dat cu căleaiul urei și pismei în noi la alegerea de deputat și și altă-dată își arată inimă ce ne-o poartă, — toate acele perdiri sunt sufărințele trecătoare ale noasere, — dar încolo acest neam al nostru să întărește meru și ca număr, și ca bunăstare și ca inteligență în acest oraș, — și va aduce Dumnezeu acuși zilele, când ne va răbuna pentru nedreptatea ce ni-se face azi!

Cu încredere numai, cu stăruință cu crutațori, muncim ea să ne întărim în toate privințele!

— **O consecvență — inteligentă a „Românului”.** În numărul de astăzi al „Românului” citim pe pagina 5 următoarele rînduri:

După atâtea lucruri triste, cari vor fi stărnit și dăncă mahnire în sufletele cetitorilor, vom înregistra un fapt îmbucurător. Cântărețul Bucovinei G. Rotică, a cărui talent a fost apreciat de lumea literară din țară și a tipărit de curind în tipografia „Școala Română” din Câmpulung o a doua ediție a poeziilor sale.

Suntem încredințați, că publicul cetitor va primi cu mare dragoste și acest volum, care după unele modificări esențiale, e o întregire a primului volum. Dorim tânărului poet noroc și succes în cariera sa literară.

Iar pe pagina 6 pe cum urmează:

Poezii, de G. Rotică. 109 pag. Prețul 2 cor. — Hartă hunică, prețul trumșel și versurile urite. Ea parcă ar spune ceva și nu ne spun nimic. Greoașă plictisitoare adeseori, miroase dela început a câmp, dar nu a câmp înverzit, plin de seva proaspătului, ci a câmp moenit, veșted, înecșosat. Imi amintesc la bardul francez al câmpului, de Mistral. Câtă viață năitoasă de țară și cât parfum de fân. Cu toate acestea, d. Rotică deși ne spune că n'a cunoscut leandrii și numai bujorii și a dormit „în țoale jilăvite” (ceea poate fi o exagerare), totuși în alte versuri ne spune că are acasă la fereastră o zambilă, pe care o plînge când o vede ofilindu-se. Și un moșneag de din întâmplare a treent pe acolo îl muștră:

„Tu plîngi moartea unei flori
Tu plîngi dorurile tale.
Și ți-o spui de atâtea ori
Numai a ta steapă jale”.

Prima și cea mai veche
CASĂ DE CLAVIRE

este a lui

Franz și Albert Renner

Timișoara-Iosefin, str. Hunyadi 12.

Mare asortiment de
PIANE, PIANINE ȘI HARMONII
Calitatea cea mai bună. Prețuri
ieftine.

Designur, bujorii acestor versuri fără ritm, cari formează personalitatea poetică a autorului, au tins să se transforme în zambile, căci zambile s'a ocolit în atmosfera versurilor dlui Rotică.

— **Hakki paşa palmuit.** Opinia publică din Turcia acuză pe fostul Mare vizir, Hakki paşa, că războiul cu Italia a aflat şara nepregătită, şi astfel a înjosit-o la o campanie desperată. Atitudinea ostilă a marelui public a silit pe Marele vizir Hakki să demisioneze. Cu toate aceste însă, disgraţia populaţiei s'a menţinut şi mai departe.

A fost supus la diferite brutalităţi din partea publicului, aşa că noul caz întâmplat lui eri Vizeri, nu ne poate surprinde. După cum se anunţă din Constantinopol Orhan Selahadin, profesor în învăţându-se pe stradă cu fostul Vezir, l'a atacat, bătându-l şi scuipându-l. La acest atac s'a adunat lume multă care i-a servit de altfel de scăpare, făcându-se pierdut prin ea. Cazul a trecut la ordinea zilei. O mică pedeapsă meritată!

— **Fuga lui Sycynski.** Din Lemberg se telegrafiază studentul rutean Miroslav Sycynski, care cu câţiva zile înainte îl impuşcase pe guvernorul Galiţiei conde Potoczky, asupritorul poporului rutean, — a fugit în închisoarea dela Stanislau.

Sycynsky fusese condamnat pentru crima aceasta la moarte, osândă care a fost schimbată, prin Maj. Sa, în închisoare de 20 ani.

Imprejurările între cari s'a petrecut fuga nu se cunosc. Părcălabul a găsit dimineaţa încăperea în care era închis Sycynsky — ocupată numai de tovarăşul său. Sycynsky dispăruse.

Se presupune că fuga a fost pusă la cale de Ruteni, cari au cumpărat mai mulţi păzitori ai închisorii.

— **Jehneutae.** Istoriei literaturii clasice cunosc numele acesta care ese titlul unei drame scrise de Sofocles. Dar numai atât. Drama însăşi nu cunosc norăimănând pentru posteritate.

Istoricul Dr. A. S. Hunt din Londra a comunicat zilele trecute academiei engleze, că în cercetările sale făcute în Grecia a găsit o parte de manuscris, a dramei Jehneutae, pe care o pune la dispoziţia academiei. Această comunicare a făcut mare senzaţie între admiratorii marelui autor dramatic elin.

— **Milloneri prusieni.** „Plutus” da după consilierul Karl Martin, numele şi locuinţa milionarilor prusieni. Lucrarea lor a cerut 920 de pagini, căci sunt 8900 de note în 586 de pagini, mai departe, da note biografice asupra acelor dintre ei cari au peste 5 milioane de venit pe an.

La frunte stă doamna Krupp von Bohlen un Halbach cu 137 de milioane avere şi 17 milioane venit. Apoi vine baronul Guido Henckel von Donnersmarek cu 117 milioane avere şi 12 mil. venit.

Al treilea e Christian Kraft, prinţ Hohenlohe-Oeringen, duce de Ujest, al patrulea e baronul Max von Goldschmidt Rotschild.

Până la moartea sa Willi Rothschild ţinea locul întâi cu avere de 266 mil. de mărci.

— **Ivirea unei boale noul.** Ziarni „Politica” din Copenhaga anunţă că în oraş a izbucnit o epidemie de o boală până acum necunoscută, printre animalele de casă. Boala se transmite şi la oameni; până acum s'au îmbolnăvit o multime de copii.

Veterinarii şi doctorii au constatat în cele din urmă că boala aceasta bânтуie printre reni în ţările nordice şi ar fi fost adusă în localitate de şobolanii nomazi, cari au mâncat din cadavrele renilor morţi de această boală.

— **Din presa turcă.** Ziarul „Takvimli gazeta” este informat că o deputaţie turcească se va duce să salute pe Tar la Livadia, cu care ocazie va vorbi despre chestiunea Dardanelelor şi confederaţiunea balcanică.

Acelaş ziar mai este informat, că o comisiune compusă din deputaţii: Ismail Hacâ Paşa, Dr. Mise, Dr. Dimitri Efendi, Anastas Efendi, Hiusein Djahid, Keraso Efendi şi Pastarmagian Efendi s'au întrunit în una din scările camerei şi au hotărât propaganda efectivă pentru realizarea confederaţiunei balcanice.

Ziarul „Ieni Gazeta” află că deputaţii albanezi au avut o consfătuire asupra măsurilor ce trebuie luate contra ţărilor vecine, cari mereu se pregătesc de război.

„Tanin”, într'un articol de fond laudă politica Angliei şi atacă pe Germania, acuzând-o că ar fi cauza anexării Bosniei şi Herzegovinei.

„Ikdam” află, mama kedivului Egiptului, a dăruit o sumă cu care să poată fi îngrijii timp de 4 luni 15.000 răniţi din războiul tripolitan.

x **Atragem atenţiunea publicului românesc asupra inseratului profesorului T. Popovici din Sibiu.**

x La expoziţia internaţională de construcţii de fier şi maşini din Budapesta a făcut mare senzaţie în toate cercurile de specialitate, motorul de olei brut „Rohur”, expus de fabrica de motoare Ödön Landler, Budapesta, VI. Lovag u. 2. Acţiunea regulată şi simplicitatea fără păreche a acestui motor a atras atenţiunea tuturor vizitatorilor şi astfel cu drept cuvânt putem afirma, că dintre toate motoarele cu olei acesta e cel mai preferabil.

La această expoziţie a fost distins cu medalia din partea statului, ceace întăreşte afirmaţia noastră despre calităţile nediscutabile ale motorului.

Motorul „Rohur” se poate aplica cu mare succes la tot felul de maşini agricole, industriale, maşini de

treerat şi mori aşa că ne permitem să-l recomandăm în atenţia On. public.

x **Németh şi Király.** croitorie pentru domni Cluj, str. Kötő 5, anunţă on. public român din loc şi împrejurime, că au sosit ştofe indigene şi străine, pentru sezonul de toamnă şi iarnă. Pardesii, paltoane se pregătesc pe lângă preţuri acomodade, conform modei. Rugăm on. public pentru sprijinirea şi mai departe.

x **Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farakas** (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregăteşte pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat şi de magistrat. În 3 luni se câştigă licenţa de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învăţământului iuridic, e de dorit ca toţi cei interesaţi să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesneşte mult cariera advocaţională.

x **Gustav Tátray — Oradea-mare, str. Rákoczy, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum şi necesarii, cu preţuri foarte ieftine. Telefon 783.**

BIBLIOGRAFII.

Sumarul numărului de mâne din „Noua Revistă Română” de sub direcţiunea dlui C. Rădulescu-Motru este:

Noutăţi: Partidele politice şi literatura.

Chestiuni culturale: Dr. C. I. Istrate. — Progresele ştiinţei în România.

Literatură: I. B. Hétrat: — S'au dus şi cororii... — Un' te duci?... — Se duc... — Intrebă... Emil Isac. — Neculai Iorga (un portret modern). I. Chiru-Nanov. — Peste Dorna... (cu ilustraţii). Gh. D. Belinseky. — Son-Gogu. (Basma chinezese)

Filologie: Radu Popescu. — Feluri de vorbe vechi.

Dări de seamă: N. Ionescu. — N. Davidescu: Iov. 2 acte.

Insemnări: Jean Boniface Hétrat. — Telegrammele primite la serbătorirea lui Eminescu. — Daniele Ranzoni. — Asupra învăţământului clasic.

Revista revistelor: România Viitoare. — Flacăra. — Revue internationale de sociologie. — Revue Contemporaine. — Le courier européen. — Memento.

Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Calea Victoriei, 62. Abonamentul pe un an 10 lei. 25 bani exemplarul. Număr de probă la cerere.

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu.** „Tribuna” institut tipografic, Nichin şi cava.

Leon Tolstol. 151

RĂZBOIU ŞI PACE.

ROMAN.

Trad. de **A. C. Corbul.**

(Urmare).

— Ia luă faţa Nataşei cu mâna ei cea mare, si o învârt de partea ei.

— Dar Maria Dimitrievna, cât şi Sonia fură izbite de schimbarea operată în trăsăturile ei: ochii îi erau arşi şi uscaţi, buzele întredeschise, obrajii seofălciti.

— Lăsaţi-mă, an să mor, gemu ea. Şi smulgându-se din o mişcare furioasă din mâinile Mariei Dimitrievna îşi luă vechea poziţie.

— Natalio, îi vrusesse binele, zise Maria Dimitrievna. — Bine, n'am să te mai ating, dar ascultă, nu-ţi mai povestesc de mărirea greşelii tale: o cunoşti singură. — Va sosi tatăl tău: ce să-i spun?

— Nou, capul Nataşei fu sguduit de sughiţuri.

— Ei bine, va afla totul, şi după el fratele, logodnicul tău.

— Nu mai am logodnic, m'am desfăcut de el! strigă Nataşa.

— Tot una e, urmă Maria Dimitrievna, doar nu-ţi inchipuieşti tu că lucrurile vor trece astfel. Fratele tău îl va provoca... Eşti mulţumită?

— Ah! lăsaţi-mă, lăsaţi-mă, de ce m'aţi împiedecat... Cine v'a rugat ceva?

Ea se sculă pe divan şi aruncă asupra Mariei Dimitrievna nişte căutături mánioase.

— Dar ce-ai fi dorit? strigă iar Maria Dimitrievna. Nu cumva erai întemniţată? Cine-l împiedeca să te viziteze? De ce a vrut să te răpească întocmai ca pe o ţigancă? Si crezi tu că n'ar fi dat nimeni de el? E un ticălos! Iată ce îţi spun eu.

— E mai bun decât voi toţi... Ah! dacă nu m'aţi fi împiedecat! Doamne! Doamne! Pentru ce?... Plecaţi de aci!

Ea plânse cu disperarea cu care se plânge o nenorocire de care eşti singur vinovat.

Maria Dimitrievna voi să mai spună ceva, dar Nataşa strigă:

— Plecaţi de aci, plecaţi de aci, mă urîţi cu toţii, mă dispreţuiţi!...

Maria Dimitrievna îi mai zise că trebuia tănuit totul faţă de conte şi că nimeni nu va şti nimic, dacă Nataşa promise că va uita totul.

Nataşa nu răspunse; ea nu mai plângea, ci era scuturată de fiori.

Maria Dimitrievna îi puse o pernă sub căpătâi, o înveli cu două plapămi şi îi aduse ea însăş un ceai de flori de tei.

Dar Nataşa nu lua seama la nimic.

— Ei bine, s'o lăsăm să doarmă, făcu Maria Dimitrievna ieşind din odaie.

Toată noaptea Nataşa nu închise ochii. Ea nu plânse şi nici nu vorbi Soniei care se sculă de mai multe ori ca să vegheze asupra ei.

A doua zi contele se întoarse foarte vesel din călătoria sa. Maria Dimitrievna care-i ieşi întru întâmpinare, îi zise că Nataşa era bolnavă şi că chemase doctorul, dar acum tinăra fată era mai bine.

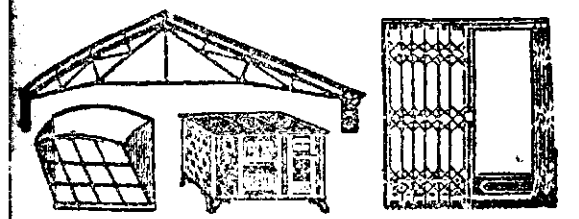
Nataşa nu ieşise din odaia ei, ci sta la fereastră privind neliniştită trecătorii. Aştepta fără indoială ştiri dela Anatol, şi zicea că tinărul îi va scrie.

Când intră contele în odaia ei, ea se întoarse cu nelinişte, dar chipul ei rămase nemulţumit şi rece. Ea nu se ridică de pe scaun, ca să-şi întâmpine părintele.

— Eşti bolnavă, îngeraşul meu?

— Da, nu prea sunt bine, răspunse ea după o tăcere scurtă.

(Se urma)

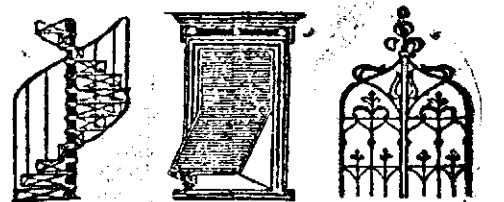

Szentó Dezsó Nagyvárad, Szt. János-u. 25.

lăcatusi pentru edificii.

Telefon 491. — — — — — Telefon 491.

Primul magazin industrial de rolete delemn din Oradea-Mare. — Atelier de ferărie. — —

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«)

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole
de modă pentru bărbăți.

Cluj - Kolozsvár

Colțul str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Fészl.

Noutăți în diferite soiuri de

pălării

pentru domni și copii, albituri, cravate
și totfelul de articole. Preturi solide.
Serviciu conștiințios. — Comandele
din provincie se execută prompt și
— francate în cel mai scurt timp. —

ȚIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând
sunete rezonante și
foarte plăcute, —
se pot căpăta și pe
rău. — Gramofoane
cu plăci artistice, —
vioare, flaute, harmo-

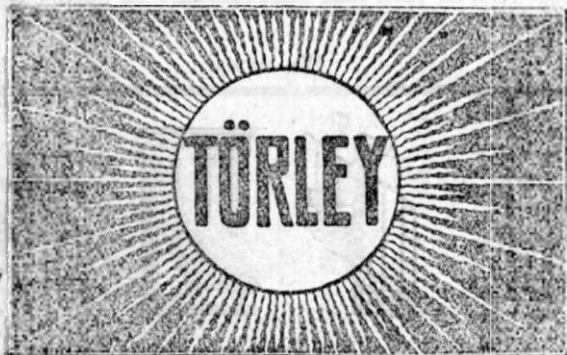
nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplătă. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Căsătorie: Administrator de moșii,
în etate de 30 ani, in-
teligent, caută pentru
căsătorie o domnișoară, văduvă sau divor-
țată; inteligentă, frumoasă și bună gospo-
dină. — Amatoarele se scrie: »Romeo«
Temesvár-Belváros, Poste restante.

»LUMINA«
Institut de credit și economii, societate pe
acții în Sibiu.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de **con-
tabil** la filiala noastră din Turda și
pentru un post de **practicant** la
centrală eventual la filiala din Murășoșor-
heiu, publicăm prin aceasta concurs cu ter-
min rână la 1 Decembrie a. c. st. n.

Reflectanții au să documenteze, că au
absolvat școalele comerciale, vorbesc lim-
bile țării și sunt scutiți de obligamântul
militar.

Contabilul mai trebuie să dovedească, că
a făcut praxă de cel puțin 2 ani, iar practi-
cant va fi numit și preferit cel cu oarecare
praxă.

Salariul contabilului și practicantului se
va stabili cu ocaziunea alegerii, de aceea
se recere, ca reflectanții să-și arete și pre-
cizeze pretenziunile în cererile concursuale.

Cei numiți au să și ocupe imediat postul.

Sibiu, din ședința Direcțiunei ținută
la 10 Noemvre 1911.

»LUMINA«

Institut de credit și economii,
societate pe acții.

! Se dau împrumut!

costume femeiești și de călușeri,
pentru petreceri, serate și baluri.

Atelierul de țesături rom. din Orăștie.

Se caută

UN SCRIITOR

vărsat în afaceri advocațiale pentru o can-
celarie din provincie. Sunt preferiți cari cu-
nosc părțile din jurul Boroșineului. Adresa
la administrația »Tribunei«

Un candidat de avocat cu practică.

Află imediat aplicare în cancelaria mea.

Dr. Gheorghe Drimba,
avocat în Kőhalom.

Caut

pentru instruirea fetiței mele de 10 ani o

învățătoare

română, care poșede pe deplin și limba
germână și zice și în pian.

Dr. Popoviciu, avocat
Facsád.

Se predă birtul sătesc

din comuna *Cavin* (comit. Arad) din mână li-
beră, din cauza morții birtașului. — A se in-
forma la Gheorghe Muntean, birtaș ered.

Ministerul de Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 106764

19 Oct. 1911.

Publicațiune.

A 3-a tragere la sorți a titlurilor de rentă
4% amortibilă din 1910, împrumut
de Lei 128,000,000 se va efectua în ziua
de 18 Noemvrie (1 Dec.) 1911, la ora 11
dimineața în sala specială a Ministerului de
Finanțe, conform dispozițiunilor stabilite prin
regulamentul publicat în »Monitorul Oficial«
Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri
pentru o valoare nominală de Lei 704,500
în proporția următoare:

24 titluri de câte	5000 Lei	120,000
80 » » »	2500 »	200,000
178 » » »	1000 »	178,000
413 » » »	500 »	206,500

695 titluri în valoare nomi-
nală de Lei 704,500

Publicul este rugat a asista la trage-

Directorul Comptabilității Gen.
a Statului și a Datoriei Publice.
D. Vbrovici.

AVIS!

La subscrisul află momentan aplica-

2 commis tineri

cari se pricep la manufactură și bumbăcări.
Limbile: maghiară și germană se pretinde.
— Numai vânzători harnici și solizi găsesc
post stabil.

Tot la subscrisul află aplicare și un în-
vățăcel cu 2—3 clase gimnaziale.

Traian Novac,
comerciant în Balázsfalva.

Invățăceli de lăcătuș, căvaciu, me-
nist, mășari, — se caută
pentru fabrica de mașini
alui Maxim I. Vulcu, Arad, (lângă gară)

In stenția comicultorilor

Ofer altoi de pruni bosniaci
»Balkanska Carica« (Regina bel-
canului) și »Kraljica Bosne« (Re-
gina Bosniei). — Altoiul de 2-3
ani cu coroană admirabilă e cel
mai bun din diferitele soiuri de

pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce
și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui Aug.
când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la
fabricarea țuiceii și a slivoviciului. — Prunii mei
sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) și
de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade
frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a
fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din par-
tea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din
Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu me-
dalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1904
cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolă
din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu
medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garanțez.

Sava T. Kojdlić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

PRIMA SOCIETATE DE CREDIT FUNCJAR ROMAN DIN BUCUREȘTI.

LISTA

scrierile funciare 4% și 5% eșite la sorți la tragerea a 25-a și a 60-a făcută în ziua de 13/26 Octomvrie 1911.
 cele scrieri sunt eșite la sorți cu couponul de Iulie 1912 și se vor plăti al pari (sută în sută) la Cassa Societății cu începere dela 1 Ianuarie 1912.

4%			5%														
à 1000 lei	à 100 lei		à 5000 lei						à 1000 lei						à 100 lei		
106	312	60	605	5120	7094	41569	54000	1208	4846	12835	19078	28179	48121	60584	82347	128666	4503
116	322	90	635	5123	7306	41579	54010	1216	4876	12855	19088	28199	48141	60594	82357	128676	9500
126	352	479	645	5130	7316	41589	54020	1218	4886	12895	19098	28201	48151	65508	82377	128686	9510
136	362	604	665	5140	7326	43706	54030	1226	5606	14001	23401	28811	48161	65518	82387	128696	9520
156	372	614	685	5143	7336	43716	54060	1230	5616	14021	23411	28821	48181	65528	82397		9530
166	382	634	1809	5153	7346	43736	54070	1246	5626	14041	23412	28831	48191	65538	91404		9560
186	392	644	1839	5160	7356	43746	54080	1248	5636	14051	23441	28841	51104	65548	91424		9570
203	804	654	1859	5170	7366	43756	54090	1258	5646	14071	23442	28851	51124	65558	91444		
213	814	703	1879	5173	7376	43766	54804	1268	5656	14081	23462	28861	51134	65568	91454		
223	824		1889	5183	7903	43776	54814	1276	5666	14221	23471	28881	51144	65578	91464		
255	834		2505	5190	7913	43786	54854	1278	5676	14241	23472	31405	51154	65588	91474		
265	844		2515	5193	7923	43796	54864	1298	5686	14251	23481	31415	51164	65598	91494		
275	854		2535	5402	7933	44528	54874	1608	5696	14271	23482	31435	51184	65622	93503		
285	864		2565	5412	7953	44538	54884	1628	5713	15125	23491	31445	51194	65632	93513		
295	874		2575	5442	7963	44548	54894	1638	5723	15135	23492	31455	51308	65642	93523		
301	884		2595	5462	7973	44558	55206	1658	5733	15145	24700	31475	51318	65652	93533		
311	3408		3405	5472	7993	44568	55216	1668	5753	15165	24803	31485	51328	65662	93543		
321	3418		3415	5482	8704	44578	55226	1678	5763	15175	24813	31495	51338	65672	93563		
331	3448		3425	5492	8714	44588	55246	1688	5773	15185	24823	32701	51348	65682	93573		
341	3458		3435	5507	8734	44598	55256	1698	5783	15195	24833	32711	51368	65692	93593		
351	3468		3445	5517	8754	47805	55266	2306	5793	15321	24843	32721	51378	68305	114402		
361	3488		3455	5547	8764	47815	57715	2316	6518	15331	24853	32731	51388	68315	114412		
371	3498		3465	5557	8774	47825	57725	2326	6519	15381	24873	32741	51398	68325	114422		
381			3475	5577	8794	47835	57735	2346	8226	16017	24883	32751	54201	68335	114432		
391			3485	6214	9301	47845	57745	2356	8246	16027	24893	32771	54221	68345	114442		
			3495	6224	9311	47875	57755	2386	8256	16037	25101	32781	54231	68355	114452		
			3504	6234	9321	49201	57765	2409	8286	16047	25111	34508	54241	68365	114462		
			3514	6254	9331	49211	60125	2439	8296	16067	25121	34528	54251	68375	114472		
			3524	6264	9341	49221	60165	2479	9315	16077	25141	34548	54281	68385	114492		
			3534	6284	9351	49231	60175	2489	9325	16087	25151	34598	54291	68395	125805		
			3544	6294	9361	49241	60185	2721	9335	16097	25161	34802	56707	69406	125815		
			3554	6405	9381	49251	60195	2727	9345	16104	25181	34822	56717	69416	125825		
			3574	6417	9391	49261	62502	2731	9355	16114	25191	34832	56727	69426	125845		
			3584	6425	18204	49271	62512	2741	9365	16124	25610	34842	56737	69436	125855		
			3594	6427	18214	49281	62522	2747	9375	16144	25630	34852	56747	69446	125865		
			4108	6435	18234	49291	62532	2757	9395	16164	25650	34862	56757	69456	125875		
			4128	6437	18244	51156	62542	2761	12504	16174	25660	34872	56767	69486	125885		
			4138	6445	18264	5.166	62552	2767	12514	16194	25680	34892	56777	70904	125895		
			4148	6447	18274	51176	62562	2771	12564	17117	25690	35509	56787	70914	126412		
			4158	6455	18294	51186	62572	2791	12574	17127	27606	35519	56797	70934	126422		
			4178	6457	24506	51196	62582	2883	12584	17137	27607	35529	57602	70944	126432		
			4188	6467	24516	51507	62592	3117	12594	17147	27626	35539	57612	70954	126442		
			4198	6475	24526	51517	64308	3127	12613	57167	27627	35549	57622	70964	126452		
			4704	6477	24536	51527	64318	3137	12614	17177	27636	35559	56632	70974	126462		
			4724	6485	25816	51537	64328	3157	12623	17187	27637	35569	57642	70984	126472		
			4744	6487	25836	51547	64338	3167	12633	17506	27646	35579	57652	80205	126482		
			4754	6497	25856	51557	64348	3197	12634	17536	27647	35589	57662	80215	126805		
			4764	6504	25866	51567	64358	3424	12644	17566	27656	35599	57672	80225	126815		
			4784	6514	25876	51577	64368	3434	12654	17586	27657	36109	57682	80245	126825		
			4908	6534	25886	51597	64378	3444	12663	17596	27667	36119	57692	80255	126835		
			4958	6544	25896	52705	65207	3464	12673	19008	27676	36129	60504	80265	126845		
			4988	6564	34706	52715	65227	3474	12674	19018	27677	36149	60514	80275	128606		
			4998	7014	34796	52725	65237	3484	12683	19028	27687	36179	60534	80285	128616		
			5100	7034	41529	52735		3494	12684	19038	27696	36189	60544	80295	128626		
			5103	7044	41539	52745		4806	12693	19048	28109	36199	60554	82307	128636		
			5110	7064	41549	52755		4816	12805	19058	28129	48101	60564	82317	128646		
			5113	7084	41559	52795		4836	12825	19068	28139	48111	60574	82327	128656		

Picăturile de stomac a lui Brády

provăzut cu marca de scutire »S. Maria de Mariacell« pe cari poporul le numește »Picături de Mariacell, pentru stomac«, de 30 de ani s'au întrebuințat cu succes așa, că sunt indispensabili pentru orice casă. — Picăturile acestea au efect neîntrecut la iregularități de stomac, contra stomacului stricat, ardere de stomac, încuierea scaunului, sârciuri de cap și de

stomac, greață, amețală, vomare, insomnie, colică, anemie, gălbănare, etc. Se capătă în fiecare farmacie. O sticlă mare Cor. 160, sticlă mică 90 fil. 6 sticle Cor. 540, 3 sticle mari Cor. 480. — Pentru trimiterea înainte a sumei trimite franco:

BRÁDY K. farmacie la „Regele Ungariei” în VIENA, I. Fleischmarkt 1/4.

FIȚI ATENȚI! la marca de scutire, care reprezintă pe Sta Maria de Mariacell, la împachetarea roșie și la subscriere, care este copie chipului de pe lature și să respingeți orice imitație.

MOBILE

pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garzon, saloane, otele, cafenele, restaurante și palate; mobile de aramă și fier, covoare, perdele, candelabre, plane se trimit oriunde pe lângă plătire cu bani gata, ori în condiții favorabile de plată. Album bogat ilustrat 1 coroană.

La aranjare deplină trimitem voiajeur pe speșele noastre.

MODERN LAKBERENDEZÉSI VÁLLALAT
Budapest, IV., Gerlóczy-utca 7.

(Lângă primăria centrală.)

M. Schromm
mehanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic

aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot felul de lucrări atingătoare în această branșă, precum:

mașini de cusut, biciclete,
gramofoane și apaducte,

pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală

În atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN
ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD,

Strada Deák Ferencz Nr. 20/a.

Cu onoare încunoștințez onor. public, că în branșa arhitectonică execut tot felul de întreprinderi de transformări de zidiri vechi, repararea de biserici române și școli, precum și zidirea lor. Cu planuri și bugete servesc la cerere. — Comandă primesc atât din loc cât și din provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă:

Teodor Cioban

Frideric Hönig turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor
Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1840.
Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie cari au avantajul că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiași e tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învărti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare, clopotele se pot s uti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învărti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la dorință se trimit gratuit și porto franco.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARĂ.

1910.		1911.	
23 Octombrie		15 Octombrie	22 Octombrie
ACTIV			
172 660 650	{ 121 817 650 Rezerva metalică aur	159 831 802	221 939 968
	{ 50 843 000 » trate aur	61 958 000	221 989 800
429 126	Argint și diverse monete		258 124
116 896 677	Portofoliu român și străin		181 358 171
31 109 677	{ *) Impr. pe ef. publice	8 127 200	173 732 500
	{ » în cont curent	10 359 409	18 491 865
11 999 862	Efectele capitalului social		11 999 611
14 644 896	Efectele fondului de rezervă		17 725 577
3 044 621	» » amort. imob. și mașin. de imprim.		4 233 121
6 002 088	Imobile		6 056 101
718 589	Mobilier și mașini de imprimerie		745 921
740 925	Cheltuieli de administrațiune		706 875
111 755 900	Depozite libere		115 166 472
28 671 312	Conturi de valori		27 699 035
55 125 321	Conturi curente.		62 729 009
553 799 784			669 109 85
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
28 682 744	Fond de rezervă	30 541 614	30 763 000
4 300 540	Fondul amort. imob. mobil. și mașin. imprim.	4 585 318	4 614 700
362 465 920	Bilete de bancă în circulațiune	470 000 000	470 737 000
2 341 543	Profit și Pierdere	2 446 952	2 446 952
1 574 386	Dobânzi și beneficii diverse	1 424 032	1 553 000
112 755 900	Depozit de retras	115 166 472	114 448 800
30 678 751	Conturi diverse, sold	33 940 45	33 322 000
553 799 784		669 109 85	669 887 000
	Scomptul 5%		
	*) Dobânda 5 1/2%		

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afaceri procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale, mijloesc împrumuturi personale, întoccare și amortizaționale ieftin și în serv. mijloesc cumpărări, vânzări, exarendări de terenuri, mașini motoare și alte rechisite economice, finanțez parcelări de moșii, exoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și penitenciare, cumpărare de izlaze și pășuni; efectuează tot felul de comande comerciale eventual și la bun prompt, pe lângă taxe moderate și anticipații pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea
advocat diplomat

VIII., Aggteleki-u. 10., I. 7. Telefon 171-21

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI” din cutii de lemn

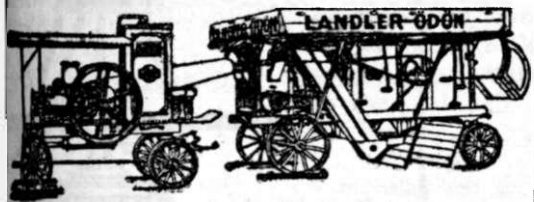
Păziți! Sunt veritabile numai cu Inscruțiunea »JACOBI«.

Patentată originală din Suedia.

„ROBUR“ motor cu o bi natural

In urma multiplilor calități este cel mai bun dintre toate motoarele de acest fel având o putere de 2-300 cai (HP.)

Noutate! Noutate!
Lucru neîntrecut de ieftin!

Il recomandăm pentru:
mori-, ateliere industriale
și la tofelul de mașini agricole.

Spese la cina după fiecare HP. 1 1/2 fl.
Nu este supus supravegherei finanțelor!
Se vinde și în rate! **Garanție deplină!**
Mașini, motoare folosite se schimbă cu nouă.
Catalog la cerere trimis gratis.

Landler Ödön, Motortelepe,
Budapest, Lovag u. 2.

Cele mai minunate manșoane, și cele mai moderne boauri se pot căpăta cu prețurile cele mai ieftine în magazinul de blănării alui

MAYER MIKLÓS

Arad, Strada Kossuth 5.

(Casa proprie).

Tot acolo se primesc spre reparare tot felul de blănării fine cu — prețurile cele mai moderate. —

Mașinile de cusut pentru familie

sunt cele mai perfecte.

Cumpărați numai direct dela fabrică ori în chioscurile noastre, ori prin agenții firmei. Societatea pe acții de mașini de cusut

Singer Co

Arad, József Főherceg-ut 9. sz.

(Vis-à-vis de biserica luterană).

La cerere se dă gratuit prospectele de lipsă.

NICOLIN - Timișoara -
(Centru).
str. Takarekpenztár 4

Articole de coafură specială.

Chignone, bucle, împletituri, turbane, plete, transformării de ruce, bandouri.

Specialității de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de săpepteni, orno și antrepozite pentru păr

Mare depozit în articole de toaletă, apă de păr, pudră.

Salon pentru frizat, conservarea culorilor, spălarea, culorarea și curățirea și a mânilor din Ungaria de sud. Comenzi prin poștă se efectuează prompt. Prețuri curente gratis și franco.

„ENGLISH HOUSE“
NOU ATELIER DE CROITORIE ENGLEZEASCĂ P DOMNI ÎN ARAD.

Aduc la cunoștința mult on. public că în Arad, Boros Béni-tér 6. sz.

atelier de croitorie

englezească modern și corespunzător timpului prezent. Imi stă în putință a satisface cererile on. public prin un croi cu gust, prețuri moderate și condițiuni de plată favorabile pe lângă serviciu prompt și conștiințios. — Cerând sprijinul mult on. public, — rămân cu profundă stimă:

Wertheim Jenő,

croitor pentru domni.

Vânzare de altoi de viță

de vie nobilă și pomi altoiți.

Cine vrea să aibă o grădină frumoasă de viță de vie ori poame, să se adreseze

cu încredere la pepinaria condusă conform cerințelor științifice la

Vityé Miklós, Ós-Csanád,
Torontálmegye.

unde se află altoi nobili de pomi și diferite specii de viță de vie nobilitate și americană.

Pentru dessert: meri, peri, cireși, pruni, vișini, perseci, ringlote și nuci. — Prenotări pentru toamnă și primăvară primesc ori și când.

Catalog ilustrat trimis franco și gratuit.

La contra tusei, răgușelei și catarului nu e nimic mai buu decât

Bomboanele Réthy.

La cumpărare să grijm cerind anume fabricatele Réthy, deoarece sunt multe imitații nereușite — Originalul are pe cutie cuvântul »RÉTHY«. — O cutie 60 fileri.

Se capătă în ori-ce prăvălie. Se primiți numai cele cu marca »RÉTHY«.

A APĂRUT CALENDARUL JUBILAR AL POPORULUI ROMÂN

... (BUDAPESTA, VII., ISTVÁN-UT 11) ...

pe anul vișect 1912. — Cuprinde pe 216 pagini, format octav mare: peste 100 de articole și articolași literari, economici, beletristici, statistică, glume, caricaturi, între cari cea mai reușită: „Burdea re'ators la vechea lui lefterie“

125 ilustrațiuni dintre cari 19 tipărite pe hârtie velină, reprezentând porturi naționale și vederi dela serbările jubiliare din Blaj. Copertă admirabilă tipărită în trei colori. Desemnat de artistul Ary Murnu din București.

Călăuz în Budapesta. Important pentru oricine (ziua audiențelor), oficiilor de stat, clinicilor, spitalelor, deputaților români, a funcționarilor români din ministerii și a românilor din Budapesta în general. Conspicuit exact al tuturor advocaților români din Ungaria și o mulțime de alte lucruri de folos.

Prețul 40 fileri. plus porto 10 fil. Comercianții și vânzătorii primesc 25% rabat.

Comenzile să se adreseze la Administrația „Foi Poporului Român“, Budapesta, VII., István-ut 11.

Pentru sezonul de toamnă!

Recomand magazinul meu bogat asortat în

pălării

albituri, cravate și mițe
Mare asortiment în pălării de băieți pelângă prețuri fixe. Totodată recomand atelierul meu de blănărie pentru efectuarea a totfelul de lucrări ce cad în bransa aceasta pelângă prețuri moderate și serviciu prompt.

Cu deosebită stimă:

Joan Bálint (János)

Timișoara-Fabric. Palatul orașănesc.

Numărul telefonului 23.

Ujj János,

stabiliment industrial de cement,
în Kisjenő-Erdőhegy și Nagyzerind.
(Aradmegeye).

Execută țevi de beton, plăci de pavaj, plăci de marmură artificială, terrazzo și mozaic, colonne, scări, lavițe, cărămizi, țigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub sobe, vălaie de ori-ce lungime, etc. etc.

Acest stabiliment lucrează și proiecte de cheltuieli și planuri pentru poduri de beton cu construcție de fer și pentru betonizarea trotoarelor.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

timplă artistică pentru edifici și mobile, în Sibiu—N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școli, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Oltoiri de struguri

expediază, garantând de soiuri viță americană, netedă și cu ră-

dăcini, precum și în diferite soiuri, recunoscute de trainice, asortiment bogat

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep

proprietar: **Caspari Frigyes, Medgyes 16.**
(Nagyküküllőmegeye).

Postiți și cereți prețuri curente ilustrate.

Din prețul curent se pot cere scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Turnătorie de clopote. — fabrica de saune de fer pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA - FABRIC

recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum și tu a es le nou a clopotelor strigăte spre facerea de clopote întregi armo noase pe garanție, de mai multă ani provăzau cu adăugire de te aut, construite spre a le întoarce în asigurarea ori-ce parte, înclat clopotele sunt bătute de o latură fiind asite a tite de aut recomanda **CLOPOTUL GAURIT** de latură cu deosebire în mai multe rânduri, zari sunt provăzute în partea saupă ca o trolina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intens și un ân, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație în voia dintr-o dată le de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg este gal în ton cu un clopot de 461 kg patentat după sistemul vechiu e mai rău. Înță spre facerea saunelor de fer bătut de si e sta toare, — re preadjusta ca clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut și si

Motoare

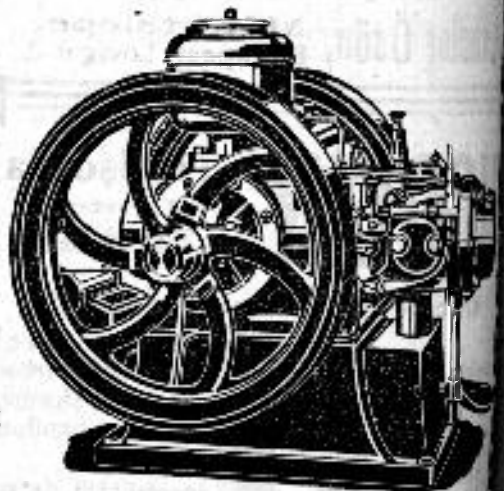
șvedeze pentru olei brut, (brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm), în poziție orizontală și verticală. Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala ori unde. Motoare sistem Diesel. Motoare cu gaz. Motoare cu benzină, în cea mai bună execuție. Se pot comanda la

Surányi Viktor

inginer tehnic diplomat, fabricant de mașini agricole.

Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

Cereți catalog.

OH! DOAMNE!

Mă 'nădușe afurisita de tusă!

În contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR” gyógytár
Budapest, VI., Váci-körut 17. sz.

SĂ TRĂIASCĂ!

„Pastilele lui Egger” m'au vindecat îngrab!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Kreisz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drogeriile: Nesz Hanzu și Vojtek és Weisz. — În Gyorok la farmacia: Masznik Dániel. — În M.-Pécska: la Ador Gy. Lajos. — Ó-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszőn: Füredi Ede

UZINĂ ASORTATĂ CU

INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mori, fabrici, ferme, etc.

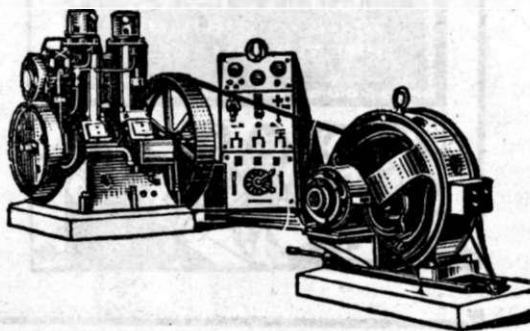
Motoare de olei brut **SWIDERSKI**

Motoare de München ptu benzina și gaz condense

Mașini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale și turbine.

Auspiciile inginerilor și preliminarea de specifice pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA”

soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84-64

Subsemnatul am onoare a atrage binevoitoarea atențiune a publicului românesc asupra depositului meu de

piane și pianine

asortat cu instrumente din cele mai bune fabrici (Bösendorfer, Ehrbar, Petrof, Stingl etc.) cu prețuri de 600—2000 cor. Armonii de școală dela 200 coroane în sus.

Cu distinsă stimă :

T. POPOVICI,

profesor de muzică.

Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 7.
(Vis-à-vis de hotelul »Impăratul roman.)

== Ceasornice, giuvaere, ==
== gramafoane, și plăci ==

se pot cumpăra pe lângă garanție de 10 ani, cu prețurile cele mai ieftine din întreaga țară, fie chiar și pe rate, la marele depozit alui

Tóth József,

ceasornicar și giuvaergiu.

Szeged, Dugonics-tér 11.

Reparații cu garanță de 5 ani se fac ieftin.
Catalog ilustrat trimis gratuit.
— Nenumărate scrisori de recunștință. —
Revânzatori se caută.

In atențiunea Doamnelor române!

Cari voiesc a cruța anual cel puțin 50—60 coroane, să nu deie banii streinilor ci să comandeze dela firma română, în
bransa de modă și manufactură

Nicolae Popa, Lippa.

Unde este în asortiment mare cele mai moderne stoffe de haine pentru sezonul de iarnă, stoffe englezești cu două colori (doubl) pentru costume, catifea, etc., precum și costume gata sau după măsură, flanele și barchete, boa și muffuri. Celea mai moderne stafiruri pentru Domnișoare, garnituri de pânză rumburg, etc.

Mustre la cereri se trimit franco!

Prețuri solide!

Serviciu prompt!

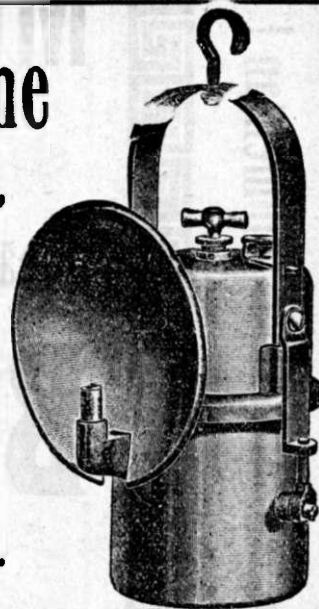
Lampe pentru mine

și tot felul de lampe cu acetylen,
fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

Bartlensky János,

plaponar și tapețier.

Temesvár-Józsefváros,
Hunyady-utca 23.

Recomandă în atenția on. public din loc și împrejurime atelierul său renovat de plapoane și tapițerie. Primește ori-ce lucru de branșe pe lângă prețuri ieftine și serviciu prompt. Plapone gata are în magazin. Face reparaturi cu preț ieftin.

Toffelul de curăle la mașini

din păr de cămilă, bumbac, crom și piele. Gumă la sigile, litere. Accesorii la apaducte, mașini de uns, tuburi, pompe ș. a. Unelte agricole, saci, cumpene. Mașini și diferite unelte se pot cumpăra cu prețuri ieftine la

Walder Arthur

Arad, Erzsébetkör-ut 37.

Cereți catalog!

Cereți catalog!

Mașini dinamice, motoare de benzin, locomobile de benzin, motoare de gaz, instalațiuni pentru mori, automobile de persoane, automobile de transport.

!! Condiții favorabile !!
Catalog franco și gratuit.

Fabrica de automobile, mașini și mori,
— societate pe acții. —

Budapesti gép-, malom- és automobilgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 141/r

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

Pălării de doliu se pregătesc momentan!

Modele și decoruri de pălării — de dame —

după ultima modă, cu prețuri foarte ieftine se capătă în

Bazarul de pălării (Kalap Bazár)

Arad, strada Deák Ferenc nr. 8.

 Căptușală și decor cu 50 fileri.

! Modelurile cele mai elegante din Paris se pot vedea gratis și nu obligă la cumpărat.

S'A DESCHIS

prăvălia de pardesie de dame

György Menyhért & Co.

Arad, piața Andrássy Nr. 8.

Nr. telefonului 855.

Vis-à-vis de biserica Minorităților.

Nr. telefonului 855.

Mare asortiment în noutăți englezești de cea mai elegantă formă; modele originale în pardesii de dame și domnișoare pe lângă prețuri ieftine, fixe. — Comandele după măsură se execută în timp scurt. — În provincie la cerere se trimit mostre.